

Звіт
про діяльність
Міжнародного інституту освіти, культури
та зв'язків з діаспорою Національного
університету «Львівська політехніка»
за 2011 рік

Звіт

про діяльність Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» (МІОК) у 2011 році

Діяльність Інституту упродовж 2011 року була спрямована на реалізацію проектів «Крок до України», «Відкриємо для України українську діаспору», «Назустріч новій хвилі», співпрацю з міжнародними організаціями, зокрема Світовим Конгресом Українців, Світовою Федерацією Українських Жіночих Організацій, Європейським Конгресом Українців, Українською Всесвітньою Координаційною Радою, на підтримку громад українського зарубіжжя.

Освітні проекти Проект «Крок до України»

Питання освіти в українському зарубіжжі є пріоритетним напрямком діяльності Інституту, саме тому в рамках проекту було:

- **видано навчальний комплекс з української мови як іноземної «КРОК-1» (початковий рівень, автори – О. Палінська, О. Туркевич).**

Посібник побачив світ завдяки фінансовій підтримці благодійного Фонду Foundation Vidrogenia, Президентом якого є доктор Богдан Гаврилишин (Швейцарія). Цей посібник з української мови як іноземної укладений відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти (Common European Framework of Languages), які базуються на комунікативних принципах.

- **розроблено вправи і завдання до навчального комплексу з української мови як іноземної «КРОК-2» (середній рівень).**

Рубіжний рівень навчального комплексу з української мови як іноземної «КРОК-2» розрахований на студентів – користувачів рівня B1. Посібник складається з 10 тематичних модулів: «Привіт, друже!», «Наші будні», «Що нового у світі?», «Чарівний світ кіно», «Життя любить героїв», «Про «це»...», «Лабіринти бюрократії», «Краса і сила», «Світ навколо нас», «Скарби нації». Розмовні теми супроводжують граматичні коментарі, вправи і завдання. До складу навчального комплексу входять: посібник для студента, робочий зошит, книга для викладача, CD з аудіозаписами.

- **Укладено першу частину навчального посібника «Самостійний крок»**

Навчальний посібник «Самостійний крок» призначений для студентів-іноземців, які вже оволоділи українською мовою на елементарному / основному рівні (A1 – A2), навчаючись за посібником «КРОК-1». Навчальний матеріал та система завдань укладені з метою удосконалення комунікативної компетенції, а зокрема її складової – мовної компетенції. Засвоївши запропонований курс, студент-іноземець опанує рівень A2+

згідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти. У посібнику велику увагу звернено на формування навичок письма.

Посібник призначений для самостійного навчання, проте різні типи завдань можна використати також під час аудиторної роботи у групі під керівництвом викладача.

Посібник складається із модулів, кожен з яких містить текст, систему лексичних, морфологічних, синтаксичних вправ та тестових завдань. В кінці посібника подано ключі до кожної вправи.

- **Укладено вправи і завдання до інтерактивного курсу за підручником «КРОК-1» (75 вправ до 12 уроків)**

За допомогою цього курсу студенти зможуть виконувати мовні вправи та контролювати правильність виконання у онлайн-режимі. За змістом курс продовжуватиме теми з посібника «КРОК -1», доповнюючи їх додатковою лексикою, синтаксичними конструкціями, новими мовленнєвими ситуаціями. Здебільшого, це завдання тестового характеру, завдання на конструювання речень з окремих частин, виправлення помилок в окремих реченнях, текстах чи діалогах, групування лексики за значенням.

- **Розроблено методичні матеріали до рубрики «Етномайстерня» для навчально-методичного сайту з української мови як іноземної**
- **Проведено I Міжнародну науково-практичну конференцію «Львів для української мови у світі»**

21-22 лютого 2011 року у Національному університеті «Львівська політехніка» відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Львів для української мови у світі». Ініціатором та організатором проведення цього заходу виступив Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка».

У роботі конференції взяло участь 157 учасників з України (м. Львів, м. Київ, м. Одеса, м. Запоріжжя, м. Дніпропетровськ, м. Тернопіль, м. Суми, м. Харків, м. Ніжин, м. Донецьк) та десяти країн світу: Білорусі, Бразилії, Грузії, Іспанії, Канади, Киргизстану, Польщі, Придністров'я, Росії, Румунії.

На пленарному та секційних засіданнях учасники конференції обговорювали наступні питання:

1. Навчально-методичне забезпечення навчального процесу з української мови як іноземної: сучасний стан та перспективи.
2. Основні проблеми підготовки фахівців із викладання української мови як іноземної (відкриття спеціальності «українська мова як іноземна», проведення семінарів для викладачів тощо).
3. Новітні технології у викладанні української мови як іноземної (створення дистанційних курсів, он-лайн проектів тощо).
4. Проблеми стандартизації навчання української мови як іноземної.

5. Обмін досвідом стосовно організації та проведення Літніх шкіл з української мови.

На пленарному засіданні конференції розглядалися теоретичні проблеми викладання української мови як іноземної, а на секційних засіданнях обговорювалися її практичні аспекти. Учасники конференції поділилися своїми розробками у цій галузі. Наукові співробітники Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка» Олеся Палінська та Оксана Туркевич презентували першу частину трирівневого посібника з української мови як іноземної «КРОК-1», створеного в Інституті.

Презентації продовжили представники українознавчих осередків за кордоном (Канада, Польща), а також викладачі Національного університету «Львівська політехніка», Українського Католицького Університету та Львівського національного університету імені Івана Франка.

Одним із аспектів обговорення було створення спільних авторських колективів для укладання посібників з української мови як іноземної та налагодження співпраці між установами, які були представлені на конференції.

У рамках конференції відбулася низка супутніх заходів: Міжнародні діалоги з Ігорем Калинцем, поетом та громадським діячем, лауреатом Національної премії України імені Тараса Шевченка, а також відкриття виставки фотомитця із Чикаго (США) Роксолани Тим'як-Лончини «Мова наша солов'їна».

- **На україністику в Познань**

Молодший науковий співробітник Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка», здобувач кафедри українського прикладного мовознавства ЛНУ імені І. Франка Оксана Туркевич увійшла до складу групи українських філологів, які пройшли практику у Познанському університеті імені А. Міцкевича, зокрема провели цикл занять для польських студентів, які вивчають українську мову в Інституті неолінгвістики. Безпосереднім керівником і координатором цієї практики з української сторони була Леся Антонів, асистент кафедри українського прикладного мовознавства Львівського національного університету імені І. Франка. Координатором зі сторони Познанського університету була Анна Хранюк – викладач української мови у цьому університеті.

Пані Хранюк протягом тривалого часу активно співпрацює з МІОКом, оскільки вона є постійним учасником Міжнародних конгресів «Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті», рецензентом навчальних посібників з української мови як іноземної, які укладені в МІОК: «Крок-1»: (українська мова як іноземна для студентів елементарного та основного рівнів (A1-A2), «Мандрівка Україною»: збірник текстів і вправ для читання (середній рівень, B1), «Автостопом по Україні»: аудіопосібник із вправами (високий рівень, C1).

Усі ці навчальні видання були апробованими у Познанському університеті, а за посібником «Крок-1» навчаються студенти-першокурсники.

У межах практики викладачі і студенти зустрілися із директором Інституту російської філології проф. Андрієм Сітарським, а також відвідали Почесне консульство України у Познані.

Що стосується україністики в Університеті ім. А. Міцкевича у Познані, то вона має певну традицію. Наступного року святкуватиме вже двадцятиліття від заснування. Проте весь цей час вона існує разом із російською філологією.

Лише в кінці березня 2011 року прийнято постанову про функціонування української філології як окремої спеціальності. Через два роки заплановано створити українсько-англійську спеціалізацію, що дасть можливість студентам отримувати два дипломи – українського і англійського філолога.

Відвідини українознавчих студій у Познані – це ще один крок на шляху спільної інституційної діяльності, яка у майбутньому покладе основу довготривалої і ефективної співпраці.

- **Зустріч з італійським україністом Сальваторе Дель Гаудіо (Італія)**

13 травня у МІОК відбулася зустріч з відомим україністом з Італії, викладачем Київського національного університету імені Тараса Шевченка, автором унікальної монографії про суржик Сальваторе Дель Гаудіо.

Під час зустрічі представники МІОКу та пан Дель Гаудіо обговорили низку питань, пов'язаних з функціонуванням та розвитком україністики у світі, зокрема в Італії. Пан Дель Гаудіо висловив пропозицію щодо необхідності відкриття україністики в університеті Неаполя, адже у цьому регіоні найбільша кількість українських трудових мігрантів, а також місцеве населення має значний інтерес до України й української мови, популяризованої тут українцями. Директор МІОК Ірина Ключковська запропонувала всебічну допомогу і сприяння у просуванні питання україністики в Неаполі.

Також на зустрічі були обговорені й інші питання, зокрема проведення спільних досліджень з питань трудової міграції та рееміграції, а також пов'язаних з проблемами функціонування української мови в Італії.

- **Зустріч із Роксоланою Мішаловою, директором української суботньої школи у Сідней (Австралія)**

У рамках освітнього проекту МІОКу «Крок до України» вже традиційними стали зустрічі із вчителями та викладачами українських навчальних закладів за кордоном.

13 травня відбулась зустріч українців МІОКу із Роксоланою Мішаловою, директором української суботньої школи у Сідней (Австралія).

Пані Роксолана, маючи великий досвід викладання в українських суботніх школах, розповіла про свої методичні напрацювання у роботі з дітьми молодшого шкільного віку, загалом про проблеми функціонування українських суботніх шкіл Австралії, про невідповідність навчальних програм з українознавчих предметів сучасним реаліям. Особливо цікавою була наочна презентація ігрових завдань, які пані Роксолана застосовує на уроках початкового рівня вивчення української мови.

На завершення Ірина Ключковська, директор МІОКу, запросила пані Роксолану взяти участь у Міжнародній конференції «Львів для української мови у світі» та Міжнародному конгресі «Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті».

• **Гості з Познані (Польща) – студенти Університету імені Адама Міцкевича**

У гості до Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» 10 травня завітали польські студенти з Університету імені Адама Міцкевича (Познань). Візит студентів-україністів – ще один крок інституційної співпраці, який має за мету вивчення української мови як джерела знань про Україну.

Родзинкою була зустріч з Ігорем Калинцем, лауреатом Національної премії імені Тараса Шевченка, який розказав студентам про польські мотиви у його творчості, а також прочитав свої переклади творів Єжи Гарасимовича. Студенти також отримали цінний подарунок від п. Ігоря – дві книжечки «Про декого, про дещо», а також дитячу книжечку «Уся Кася з шоколадки» – переклади українською мовою віршів Єжи Гарасимовича.

З нетерпінням гості МІОКу очікували на майстер-клас із виготовлення ляльки-мотанки, який провела фахівець Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка» Оля Пташник. Студенти отримали велике задоволення від створення ляльок, а також взяли з собою цінний сувенір з України, зроблений власноруч.

• **Майстер-клас з писанкарства для студентів з Америки**

14 червня у МІОКу, зовсім не за традиційним українським календарем, писали писанки. З таким проханням – ознайомитися з цим, напевно, найбільш питомим і відомим у світі елементом української культури – звернувся до інституту п. Адріан Мандзій, PhD, директор програм міждисциплінарних міжнародних студій університету м. Морхед (Morehead), штат Кентуккі, США. Пан Андріан привіз до Львова групу студентів з Америки, які за літньою програмою Kentucky Institute for International Studies мають можливість пізнавати світ у всій його різноманітності, у тому числі вивчати мови, звичаї, традиції й історію різних народів. У культурі українців американських студентів найбільше зацікавила саме традиція розписування писанок, тому вони звернулися до МІОК з проханням організувати проведення для них майстер-класу. Провести його люб'язно погодилася п. Любов Шльомська, майстер народної творчості, вчителька ЗСШ № 72 та Школи шляхетних українок. П. Люба розповіла студентам про традицію розписування яєць на Великдень, розкрила елементи символіки традиційних розписів та поділилася секретами майстерності. Учасники майстер-класу, а вони були дуже різними за віком, інтересами та поглядами на життя, усі без винятку, навіть маленька донечка п. Адріана, із задоволенням опановували нелегке вміння розписувати писанки. Не все відразу вдавалося: яйця – крихкий матеріал, та й малювати воском по круглій поверхні не

так вже й просто, але за дві години кожен намалював свою писанку, зобразивши на ній свій, унікальний і неповторний орнамент.

Проведення майстер-класів з народної творчості, літніх шкіл, тренінгів для вчителів та студентів – важливий елемент роботи нашого інституту. Адже саме така можливість реально доторкнутися до народної культури, побуту українців – це чудова нагода для представників діаспори й іноземців пізнавати Україну, робити кроки назустріч.

- **«КРОК – 1» у Грайфсвальді (Німеччина)**

Навчальний комплекс з української мови як іноземної «КРОК-1» був презентований на щорічній міжнародній літній академії «Greifswalder Ukrainicum», що проходила з 12 до 24 серпня у м. Грайфсвальд (Німеччина). Представила підручник одна з авторок, науковий співробітник МІОК Олеся Палінська. На семінарах у кожній групі з вивчення української мови (а таких було три – початкового, середнього та вищого рівня) студенти мали можливість дізнатися про структуру навчального посібника, про те, як за ним працювати, для яких студентів він найбільш ефективний. Також Олеся Палінська розповіла українцям, які з'їхалися зі всієї Європи, про роботу МІОК, спрямовану на забезпечення освітніх потреб українців за кордоном, а також іноземців, які хочуть вивчати українську мову, а саме про інші підручники і посібники, розроблені у МІОК – книгу для читання «Мандрівка Україною» (рівень B2), аудіокнигу «Автостопом по Україні» (рівень C1), а також про конференції, конгреси і літні школи для усіх, хто зацікавлений у вивченні української мови.

Презентована книга викликала значний інтерес і студентів, і викладачів Українікуму, адже якісний, цікавий і методично добрий підручник з української мови для іноземців, на жаль, поки що скоріше виняток, аніж правило. А підручники з української мови – це наша візитка для світу, це той місток, яким іноземці, а іноді й українці з-за кордону, які вже втратили мову своїх предків, можуть зробити свій перший крок до України.

- **Зустріч з Ліною Татаршвілі (Грузія)**

7 вересня до МІОКу завітала Ліна Татаршвілі, вчитель української мови та голова української жіночої громади у Грузії.

Педагогічна діяльність п. Татаршвілі пов'язана з кількома вищими навчальними закладами: Університет Іберія ім. Давида Гурамшвілі, Центр україністики Грузинського Технічного університету, курси з вивчення української мови в Культурно-інформаційному центрі у складі Посольства України у Грузії.

До візиту в Інститут Ліну Татаршвілі, перш за все, спонукало бажання обговорити з працівниками Інституту актуальні питання української освіти закордоння та розповісти про українознавчу роботу у Грузії.

За словами п. Татаршвілі, робота у громадських організаціях Грузії проводиться добровільно, на ентузіазмі та патріотичних почуттях активістів. Незважаючи на соціальні та економічні труднощі, громадські організації намагаються надавати посильну допомогу

українцям у задоволенні культурно-освітніх, інформаційних, соціальних потреб, а головне – у відродженні національних культурних традицій, звичаїв і збереженні рідної мови.

У Грузії вивчають українську мову не тільки етнічні українці, а й молодь різних національностей. Зацікавленість у вивченні мови в грузинському суспільстві зростає, що зумовлено поширенням реалізації спільних проєктів між двома країнами. Значна кількість студентів мають бажання закінчувати магістратуру і проходити стажування в Україні.

У Тбілісі та у Грузії в цілому є перспективи вивчення української мови на достатньому рівні для навчання в Україні. Це грузино-українська публічна школа №41 ім. М. Грушевського, Інститут україністики при Тбіліському державному університеті ім. І.Джавахішвілі, курси з вивчення української мови в Культурно-Інформаційному центрі у складі Посольства України в Грузії.

Крім цього, українська мова вивчається на Студії української мови при Центрі україністики та технічного перекладу в Грузинському технічному університеті, а також у суботніх та недільних школах не тільки у Тбілісі, але і в регіонах Грузії: Батумі, Поті, Кутаїсі, Сурамі та Руставі.

Ліна Татаршвілі висловила сподівання, що знову буде діяти програма Міністерства освіти і науки України про навчання у вищих навчальних закладах України громадян Грузії українського походження на бюджетній основі, яка з цього року перестала діяти.

Гостя МІОКу також вважає, що потрібно створити необхідні умови для здобуття освіти не тільки в Україні, а й у вузах Грузії представниками численної грузинської діаспори, що проживає в Україні. Саме двосторонні освітні програми служать зміцненню і розвитку плідних економічних, політичних та культурних україно-грузинських зв'язків. І саме ці майбутні фахівці, що здобули освіту, як у Грузії, так і в Україні є гарантом розвитку традиційно дружніх взаємин між двома країнами.

Для Ліни Татаршвілі як викладача української мови надзвичайно цікавим було ознайомлення із першою частиною навчального комплексу з української мови як іноземної «КРОК 1». Посібник з часу видання набув значної популярності та зацікавлення серед великої кількості освітніх закладів, просто студентів чи викладачів української мови як іноземної. Сподіваємось, у Грузії він допоможе у навчанні та викладацькій праці багатьом представникам українських громад, а також грузинам, які виявили бажання вивчати українську мову. Перший крок у цьому напрямку вже зроблено. Під час зустрічі Ірина Ключковська, директор МІОКу, подарувала посібник шановній гості з Грузії. А щоб українці закордоння мали змогу пізнавати діяльність українських організацій, які працюють для зміцнення співпраці між Україною та діаспорою, другим подарунком для п. Татаршвілі стала книга про МІОК 2005-2010. На згадку для Інституту наша гостя залишила цінні матеріали про роботу, яку здійснюють українці Грузії: це мистецькі проєкти, організація студії української мови, конкурси,

серед яких конкурс читців поезії Тараса Шевченка, літературних вечорів, виставок, учнівської скайп-конференції «Стежками Лесі». Завершилась зустріч висловленням спільного бажання обох сторін продовжити спілкування при наступній нагоді: у Львові чи, може, у Тбілісі.

• **Гості з мовного центру Ерлангена (Німеччина) у МІОК**

23 вересня до МІОКу завітали гості з Німеччини, а саме з Центру мов при університеті Фрідріха-Александра (Ерланген-Нюрнберг), що у Баварії. Цей візит був не випадковим: п. Віра Колбіна, керівник відділу північно-східноєвропейських та неєвропейських мов, регулярно отримує інформацію про заходи МІОК, і, зацікавившись нашою роботою, вирішила принагідно познайомитися з діяльністю Інституту.

На зустрічі з працівниками МІОКу проф. Герхард Коллер, керівник центру, і п. Віра Колбіна розповіли про роботу Центру мов. Це найбільший мовний центр у Німеччині, другий за часом створення (після Потсдамського). Тут щороку навчається біля 8 тисяч студентів, є 90 постійних працівників і біля 140 сумісників. Центр складається із відділів, на яких до вивчення пропонують 23 мови, зокрема й українську.

Центр має 4 основні напрямки роботи:

- 1) філологічна освіта – вивчення мов і країнознавства;
- 2) мова для всіх – загальне вивчення мови і мови за спеціальністю;
- 3) німецька мова як іноземна – для студентів з-за кордону;
- 4) розробка проектів з вивчення мови онлайн.

Центр проводить сертифікаційні іспити з мов, які у ньому викладають, і видає сертифікати, які визнають у Німеччині та багатьох інших країнах. Як правило, це три рівні: B1, B2 і C1.

Студенти, які навчаються у мовному центрі, мають різну мотивацію до навчання. Для багатьох іноземні мови є обов'язковими предметами згідно з навчальними планами. Дехто вивчає мови, щоб за вимогами Болонського процесу заробити додаткові кредити. Але є й такі, хто просто має інтерес до вивчення іноземних мов.

Українська мова також представлена у мовному центрі, але студентів там дуже небагато: зараз, наприклад, їх всього двоє. Для порівняння, російську мову студенти вивчають у двох групах по 25 осіб. Такий стан речей проф. Коллер пояснює низькою мотивацією студентів: багато з них вважають, що Україна як колишня держава Радянського Союзу може послуговуватися російською мовою. На його думку, провідна роль у зміні цього стереотипу і пропагуванні української мови у світі має належати саме українській державі. Повинні бути центри, як, скажімо, Інститут Гьоте чи Німецька служба академічних обмінів, які ефективно пропагують німецьку мову у світі. Директор МІОК Ірина Ключковська висловила впевненість, що такі українські центри також будуть, і як перший крок до цього запропонувала створити спільний авторський колектив із працівників МІОК, колег із Ерлінгена та Харківського університету ім. Каразіна. На завершення зустрічі гості та господарі обмінялися подарунками: п. Віра Колбіна

подарувала МІОКу свій підручник з української мови як іноземної для початківців «Світанок», а п. Ірина Ключковська подарувала гостям підручник з УМІ, створений у МІОКу – «КРОК- 1». Працівники МІОКу мали гарну нагоду поставити запитання гостям, перейняти їхній досвід роботи та поділитися цікавими ідеями і планами МІОКу щодо сприяння викладанню української мови поза межами України.

- **Гості з Гайдельберга (Німеччина)**

До Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою 19 жовтня 2011 року завітала Наталія Самотос, вчитель української суботньої школи «Наша школа», працівник музею сакрального мистецтва у Гайдельберзі, а за професією і покликанням – музикознавець.

Пані Наталія розказала про діяльність українського товариства у Гайдельберзі, ініціатором та рушійною силою якого є Марія Мельник, яка також є керівником суботньої школи. У «Нашій школі» учні (від 4 до 16 років) мають можливість вивчати українську мову, літературу, а також предмет «Я і Україна», який ознайомлює їх із країнознавчою інформацією про Україну.

Наталія Самотос окреслила основні плани діяльності товариства українців Гайдельберга. Зокрема 5-6 листопада заплановано провести освітню конференцію у Франкфурті-на-Майні, яка стане добрим початком заходів, спрямованих на вирішення різноманітних питань, які виникають серед українців Німеччини.

За словами п. Наталії, основну допомогу, яку потребують українські школи – це програми та інші навчально-методичні матеріали, зокрема для вивчення української мови.

Перший крок у цьому плані зроблено під час зустрічі. Ірина Ключковська, директор МІОКу, подарувала шановній гості навчальний комплекс з української мови як іноземної «КРОК 1».

Оскільки Інститут в особі п. Наталії зустрів нового друга, то другим подарунком стала книга про діяльність МІОКу 2005-2010.

Зустріч закінчилась висловленням бажання спільно продовжити співпрацю, яка приносить плідні результати у майбутньому.

На карті «Український Всесвіт» з'явиться наступна точка, яка позначатиме ще одну українську громаду за кордоном – у німецькому місті Гайдельберг.

- **Розроблено концепцію та проведено II Міжнародну школу україністики «Крок до України» для студентів з Білорусії і Франції.**

II Міжнародна школа української мови та культури «Крок до України» тривала у МІОК з 3 по 16 липня 2011 року. Цього року у зв'язку з кризами, політичною нестабільністю та іншими несприятливими факторами студентів було лише двоє, але, незважаючи на це, школа відбулася – адже кожен, хто хоче зробити крок до України, ближче познайомитися з її мовою, культурою та побутом, знаходить у МІОК розуміння і підтримку.

Окрім традиційних уже мовних занять, на яких викладачі використовували підручники та посібники, укладені у МІОК – «КРОК-2», «Мандрівка Україною», – студенти мали змогу зануритися у мовну стихію Львова, міста з багатою історією та культурою. Цьому сприяли і численні екскурсії – оглядова прогулянка містом, відвідання Шевченківського гаю, дегустація знаменитого львівського пива і львівської кави, екскурсія замками Львівщини. Але найбільше студентам припала до душі та особлива теплота і сердечність, якою сповнене все у Львові – і вулиці, якими можна гуляти годинами, і велелюдні базари, і маленькі крамнички, і навіть академічна установа – МІОК, який на ці дні перетворився на затишний дім, де було приємно і комфортно і навчатися, і просто спілкуватися за горнятком кави.

Студенти повезли зі Львова не лише нові знання з української граматики, історії України, етнографії чи кіномистецтва. Найголовніше, що вони взяли тут, у Львові, за ці два тижні, – це особливе почуття до України і Львова, яке міцно вкорінюється в серці і вже ніколи не відпускає.

- **Круглий стіл з питань міжнародної освіти**

4 листопада 2011 року у Львівській політехніці відбувся круглий стіл з питань міжнародної освіти за сприяння канадської консалтингової фірми «Група Провіденс» та Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка». МІОК презентував «Групу Провіденс» як альтернативний шлях отримання міжнародної вищої освіти. «Група Провіденс» – це комерційна фірма з великим досвідом роботи у галузі міжнародної освіти та навчальних програм, яка працює на підставі підписаних угод з вищими навчальними закладами Канади та з Торонтською регіональною шкільною радою. Програми призначені для школярів, студентів, дорослих, які хочуть вивчити англійську або підвищити кваліфікацію.

Директор МІОКу Ірина Ключковська представила аудиторії Володимира Паславського – президента «Групи Провіденс», представника української діаспори в Канаді, який розповів про важливість міжнародної освіти, роботу своєї компанії, власне бачення співпраці з Україною. «Зараз в глобальному світі йде боротьба за людські кадри, людські ресурси. Найлегший спосіб вдосконалити ці ресурси – через освіту, в тому числі через міжнародну освіту. Міжнародна освіта – це доступ до інновацій, доступ до найновішої технології та практики», – ствердив пан Паславський.

У свою чергу, Ірина Ключковська підкреслила, що стажування, навчання і співпраця з освітніми закладами за кордоном є шансом для української молоді набути нового досвіду й імплементувати його в Україні. При цьому дуже важливо, щоб студенти, які поїхали за кордон, поверталися в Україну, збагачені новими знаннями.

У круглому столі взяли участь депутат Львівської обласної ради Ігор Стефанишин, проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків НУ «Львівська політехніка», член Національної комісії з питань реформування освіти Юрій Рашкевич,

член світової асоціації юристів Борис Мудрий, завідувач кафедри іноземних мов НУ «Львівська політехніка» Наталія Мукан, викладачі та студенти.

Як зазначив п. Юрій Рашкевич, головне для студента, який збирається на навчання за кордон, попередньо нав'язати контакти з викладачем у конкретному університеті, який буде зацікавлений у залученні цього студента до реалізації наукових проектів.

Депутат Львівської обласної ради Ігор Стефанишин відзначив, що міжнародна освіта – це найприродніший і непрямий спосіб сприяння реформам освітянської системи України та створення мостів з іноземними партнерами.

Під час круглого столу також було представлено проект «Крок до України», прикладом реалізації якого є літні школи для українців, які живуть за кордоном. Зважаючи на те, що українська діаспора в Канаді надзвичайно численна, було запропоновано співпрацю щодо цього проекту, яка передбачає обмін викладачами.

До розмови активно долучилися студенти. Цікавились, які саме послуги надає компанія. Жваву дискусію викликали питання про вартість навчання і чи є можливість здобути якісь гранти на безкоштовну освіту, чим ця програма відрізняється від інших до неї подібних.

«Наші послуги охоплюють повний процес від вибору програми, заповнення анкет та всіх необхідних документів аж до приїзду нашого клієнта в Канаду, – розповів Володимир Паславський. – Ми продовжуємо надавати консультативну та інформативну підтримку студентам і школярам протягом їх навчання в Канаді». Також пан Паславський розповів, що все навчання здійснюється на комерційній основі, проте консультації, які фірма надає потенційним студентам, – безкоштовні.

- **Семінар «Виховання й освіта»**

З нагоди проведення V Всесвітнього Форуму українців Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою підготував та провів у Києві 8-9 серпня 2011 року семінар «Освіта і виховання» для представників з України та зарубіжжя. Головуючою на семінарі була директор МІОК, канд. пед. н., доцент Ірина Ключковська.

Метою семінару було узагальнити досвід розбудови українського шкільництва у світі як одного з визначальних факторів збереження національної ідентичності українця за кордоном, а також виробити рекомендації та проект ухвали Форуму з питань української освіти у зарубіжжі.

В обговоренні цього важливого питання взяв участь Тарас Дутко (Москва), голова Об'єднання українців Росії, Василь Бабенко (Уфа, Башкортостан), почесний співголова ОУР; Людмила Мельник (Москва, РФ), секретар ОУР; Валентин Пилипчук (Петропавловськ-Камчатський, РФ), представник правління ОУР в Україні; Надія Оксенчук, радник Львівського міського голови м. Львова, співорганізатор проекту «Українській освіті Росії»; Ірина Ключковська, організатор проекту «Українській освіті Росії» та ін. У ході обговорення учасники констатували відсутність сприятливих умов для розвитку українознавчих студій у Російській Федерації; відсутність в Україні окремої

концепції та окремої програми збереження національної ідентичності українця у Росії та програми розвитку української освіти як її інтегральної частини з належним фінансуванням на паритетній основі. Було наголошено також, що однією з причин незадовільного стану українського шкільництва у російській Федерації є сучасна ситуація в українських громадах, які знаходяться на стадії становлення і структурування та пасивність самих українців. Пропозиції від представників української спільноти Росії увійшли до проекту ухвали та були підтримані усіма учасниками.

В обговоренні питань шкільництва західної діаспори взяв участь Іван Руснак (Чернівці), професор, доктор педагогічних наук, фахівець з питань української освіти у Канаді; Тарас Паславський, директор з міжнародних зв'язків Providence Group; Іван Пасемко, керівник відділу координації вітчизняних та зарубіжних центрів українознавства Національного науково-дослідного інституту українознавства МОН України та ін., які зазначили, що у світі існує розвинена мережа українських освітніх закладів різного рівня. Їх історія налічує понад століття, а географія охоплює всі континенти, проте, попри значні успіхи та досягнення, вони теж потребують допомоги з боку держави України у зв'язку з потужними асиміляційними процесами, яких зазнає українство.

Окремий блок питань стосувався шкільництва, яке постало з новітньою хвилею еміграції і вже сьогодні має значну кількість шкіл. Одні з них активно співпрацюють з Міжнародною українською школою МОН України (про це говорила директор МУШ Людмила Іванова) та отримують атестат державного зразка про закінчення середньої освіти, що дає дітям можливість вступу в європейські університети країни проживання та в Україні. Інші працюють на альтернативній основі, викладаючи лише предмети українознавчого циклу, не маючи змоги отримати офіційного документа про проходження навчання в суботніх школах. Не мають жодного соціального захисту й учителі. Про ці та інші проблеми йшлося у листі, адресованому на ім'я керівника секції Ірини Ключковської (див. додаток).

Володимир Боднар (Тирасполь, Придністров'я), голова Республіканської громадської організації «Українська просвіта» ім. Тараса Шевченка, академік Міжнародної слов'янської академії ім. Яна Амоса Коменського, окреслив проблеми українських шкіл у цьому регіоні. Зокрема він торкнувся питання, яке викликало всезагальне обговорення – виділення квоти місць на державну форму навчання для представників української діаспори у вищі навчальні заклади України та скасування цієї квоти на наступний 2011-2012 рік у зв'язку з тим, що дотепер не затверджено Державну програму підтримки закордонного українства на 2011-2015 рр. Учасники порушили також питання механізму складання вступних іспитів для дітей, що вступають за квотою.

Володимир Боднар презентував також соціально-освітній проект «Української школи майбутнього», який викликав значне зацікавлення та який буде обговорено у роботі освітньої секції на Форумі.

Кагамлик Світлана, ст. науковий співробітник Центру українознавства філософського факультету Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, представила діяльність установи, окреслила своє бачення напрямів співпраці з закордонним українством та подала доцільні пропозиції до ухвали. Цікавим та емоційним був виступ Тетяни Тарасової, наукового співробітника лабораторії превентивного виховання кафедри ЮНЕСКО Інституту проблем виховання НАПН України, яка зазначила, що превентивна освіта повинна бути у новому порядку денному як освітніх закладів в Україні, так і на освітньому українському просторі у зарубіжжі.

Велике зацікавлення серед учасників семінару викликав виступ Олесі Палінської, наукового співробітника МІОК, яка розповіла учасникам про навчально-методичне забезпечення, розроблене працівниками інституту. Олеся Палінська представила зокрема нещодавно виданий навчальний комплекс з української мови як іноземної «КРОК-1», співавтором якого вона є, а також інші проекти, спрямовані на підтримку українського шкільництва за кордоном, зокрема інформаційно-освітній портал «ДУДА», літні школи української мови та культури.

Усі учасники відзначили велику роботу, яку проводить МІОК для розвитку українського шкільництва, для збереження національної ідентичності українця за кордоном та запропонували на базі Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою (МІОК) створити координаційний центр та освітній портал «Українська освіта у зарубіжжі»

Зважаючи на це все, учасники секції запропонували:

звернутися до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України з проханням:

Спільно з фахівцями освітньої галузі України та УВКР:

1) розробити концепцію та реалізувати програми збереження та формування національної ідентичності українця за кордоном;

2) створити концепцію та реалізувати окрему програму збереження національної ідентичності українця у Російській Федерації на основі паритетності у сфері освіти;

3) створити постійну комісію у складі фахівців освітньої галузі та УВКР, якій доручити:

- провести моніторинг освітніх закладів в українському зарубіжжі та аналіз їхньої діяльності;
- розробити концепцію розвитку української освіти у зарубіжжі;
- створити навчальні програми відповідно до специфіки освітнього закладу та країни проживання;
- створити програми підготовки та стажування (очного та заочного) вчителів та викладачів, проводити атестацію вчителів та викладачів освітніх закладів українського зарубіжжя;
- створити програми обміну школярів та студентів;

- розробити навчально-методичне забезпечення з урахуванням специфіки різного типу шкіл у країнах проживання;
- створити спільні робочі групи освітян з України та українського зарубіжжя для осучаснення вже створених та укладення нових підручників та посібників;

4) поновити практику виділення квот бюджетних місць для навчання представників української діаспори у вищих навчальних закладах України та розробити умови зарахування представників української діаспори з урахуванням специфіки країни проживання;

5) забезпечити державну підтримку організації та проведення Міжнародного конкурсу знавців української мови імені Петра Яцика;

6) розробити положення Міжнародного конкурсу «Найкраща українська школа у зарубіжжі» та щорічно його проводити;

7) розробити положення Міжнародного конкурсу «Найкращий учитель української мови у зарубіжжі» та щорічно його проводити;

8) на базі Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою (МІОК) створити координаційний центр та освітній портал «Українська освіта у зарубіжжі»;

9) продовжити практику проведення парламентських слухань з питань закордонного українства, конгресів «Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті», науково-методичних семінарів, літніх шкіл. Покласти обов'язок їх виконання на МІОК, Інститут українознавства філософського факультету КНУ імені Тараса Шевченка;

10) створити у Карпатському регіоні освітньо-оздоровчий табір для дітей української діаспори «Україна у нас одна»;

11) забезпечити відповідну нормативно-правову, інституційну, фінансову, інформаційну базу як основу для втілення програми співпраці зі світовим українством у галузі української освіти за кордоном;

12) доручити УВКР здійснювати щорічний контроль, аналіз та звіт закладених в Ухвалі Форуму положень та пропозицій

Додаток № 1

Освітньо-інформаційний проект «ДУДА» (Держава Україна – Діаспора)

У рамках проекту протягом 2011 року :

- здійснено оновлення змістової частини освітньо-інформаційного порталу ДУДА, а саме розроблено структуру із 10 рубрик;
- розроблено матеріали для рубрик: «Інтерактивний курс» «Етномайстерня», «Навчальні забави», «Дитячі кроки», «Виставка», «Календар»;
- здійснено перемовини із деканом повної вищої освіти Інституту комп'ютерних наук Національного університету «Львівська політехніка» Василем Теслюком з питань програмного забезпечення порталу та із в. о. директора Навчально-методичного центру освіти Львова Тетяною Ольшанецькою з питань забезпечення порталу методичними матеріалами.

Додаток № 2

Проект «Відкриймо для України українську діаспору»

У 2011 році було проведено:

- 12 березня Інститут спільно з Музеєм Тараса Шевченка Львівського палацу мистецтв та українським товариством з с.Ряшева (Словаччина) провели Шевченківський вечір «На прощу до Тараса ...» для громадськості Львова.

З привітанням до учасників та гостей події, які вщерть наповнили залу, звернулася від імені МІОКу Ірина Ключковська. Вона, зокрема, зазначила: «Березнева Україна у ці дні дихає Шевченком, його словом. Нас переповнює радість, бо у ці березневі дні Він прийшов на світ. Нас огортає сум, бо цими березневими днями він відійшов від нас. Ми відчуваємо торжество, бо Він воскресає в наших душах і серцях.

Шевченковий простір – безмежний. Сьогодні наша планета одягнула українські шати, і всюди, на усіх континентах, у всіх країнах, де є ми, українці, звучить Його слово і дивляться Його очі. «...А ви по світу розійшлися і крихту хліба понесли царям убогим. Понесли у світи крихту хліба, Шевченкове слово, яке є духовною поживою для усіх нас».

Ми вдячні українцям з Ряшева, які були у 2010 році учасниками нашого III Міжнародного Конгресу «Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті». Бажаємо вам творчих успіхів та усяких гараздів.

Інститут нагородив Ліну Гвань, професійну акторку, продюсера та режисера та творчі колективи Ряшева за вагомий внесок у поширенні знань про Україну, її традицій, пісенної та театральної культури грамотами і цінними подарунками.

- 17 березня у Національному університеті «Львівська політехніка» відбулась презентація збірника «Тарас Шевченко та кобзарство». Збірник став результатом

проведення однойменної Міжнародної науково-практичної конференції у Національному університеті «Львівська політехніка» (квітень 2010 року) та продовжив серію заходів з нагоди відзначення 200-ліття з дня народження Тараса Шевченка у Львові.

Пані Ірина Ключковська сказала: «Шевченко відіграє важливу роль у згуртуванні українських громад, бо саме з Шевченківських вечорів бере початок діяльність багатьох громад українців у світі. Саме Шевченкове слово єднає і гуртує українців... Назвала книгу журналіста із США Миколи Дупляка про історію спорудження у 2005 році пам'ятника Шевченкові у Сиракузах (США)».

Під час презентації свої враження та роздуми про збірник висловлювали представники ініціативної групи та громадських організацій Львівщини, серед яких – Богдан Моркляник, проректор з науково-педагогічної роботи і питань соціального розвитку Національного університету «Львівська політехніка», Людмила Посікіра (професор Львівської національної музичної академії ім. Миколи Лисенка), Люся Перейма (завідувач науково-методичного музейного будівництва Львівського історичного музею), Ігор Калинець (лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка), Іван Банущак (голова Суспільно-культурного товариства «Холмщина»), Ростислава Федак (заступник голови Союзу українок України), Зеновія Філіпчук (науковий працівник Музею Тараса Шевченка Львівського палацу мистецтв), Василь Глинчак (мистецтвознавець, заслужений журналіст України), Роксоляна Данчик, (директор музею «Бойківщина»). Збірник надихнув учасників на пропозиції щодо відзначення 200-ліття з дня народження Шевченка.

- 28 квітня Інститут провів у Львівській політехніці творчий вечір мистецьких посестер – Віри Вовк (Бразилія) та Зої Лісовської (Швейцарія).

Теплим і зворушливим вітальним словом вечір відкрив ректор «Львівської політехніки» професор Юрій Бобало.

За словами Ірини Ключковської, директора Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка», «Віра Вовк і Зоя Лісовська не лише відомі у світі своїм величезним творчим доробком, а й тим, що вони своїм життям подають нам усім приклад високої духовності, шляхетності, незламності, служіння Україні. Їхня дружба – це приклад духовних зв'язків двох людей, і вона витримала випробування часом і відстанню».

Зі словом про шановних гостей до учасників акції звернувся Ігор Калинець лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, Роман Лубківський, колишній Голова Комітету Національної премії України імені Тараса Шевченка, за головування якого Віра Вовк стала лауреатом цієї найпрестижнішої літературної номінації держави, Лідія Купчик, громадський діяч, науковець, Роман Яців, проректор з наукової роботи Львівської національної академії мистецтв, кандидат мистецтвознавства, заслужений працівник культури України, Стефанія Павлишин, мистецтвознавець, професор Львівської музичної академії ім. Миколи Лисенка.

У залі звучала камерна музика – квартет під орудою Тараса Менцинського виконав твори Василя Барвінського, а також – поезія Віри Вовк.

- 26 травня МІОК провів презентацію діяльності Об'єднання українських товариств Латвії, присвяченої 100-річчю від дня заснування першої української організації в Латвії.

У презентації взяли участь Людмила Белінцева, голова Об'єднання українських товариств Латвії; Оксана Рогальська, член правління Товариства «Дніпро»; Володимир Строй, член Спілки українців Латвії, журналіст Національної радіокомпанії України; Владислав Листик, член правління Спілки українців Латвії, актор Українського народного театру Латвії, випускник Ризької української державної середньої школи, представники влади, керівництво Університету, працівники Почесного Консульства Латвійської Республіки у Львові, викладачі, студенти, представники громадських організацій Львова, прихильники української громади Латвії.

У вітальному слові ректор Університету професор Юрій Бобало зазначив «Сподіваємося, що візит українців Латвії слугуватиме добрим містком для зміцнення дружніх стосунків України та Латвійської Республіки, яка імплементує у життя європейське законодавство щодо нацменшин, підтримуючи таким чином діяльність наших співвітчизників. Завдяки українцям Латвії можуть бути поглиблені вже започатковані контакти Львівської та Ризької політехніки».

У своєму виступі Людмила Белінцева коротко висвітлила історичний шлях розвитку українського організованого життя у Латвії, яке офіційно розпочалося у 1911 р. з організації у Ризі українського культурного товариства «Громада» з власним хором, драматичним гуртком, касою взаємодопомоги «Самопоміч». Поступово такі українські громади створюються й у інших містах Латвійської республіки: Лієпаї, Резекне, Вангажі, Єлгаві, Даугавпілсі, Єкабпілсі. З 2003 р. видається часопис української громади Латвії «Вісник». А у 2006 році було створено «Об'єднання українських товариств Латвії» (LUBA), мета якого представляти і захищати інтереси української громади, координувати діяльність українських громадських організацій, співпрацювати з законодавчими і виконавчими структурами Латвії та України, з українськими організаціями зарубіжжя, давати відповідь на сучасні виклики українців Латвії в умовах Євросоюзу. До складу об'єднання входить 15 громадських товариств. Чисельність українців Латвії сьогодні становить близько 58 тисяч, тобто понад 2,5 % від загальної кількості населення країни. З особливим пієтетом п. Белінцева говорила про гордість українців Латвії – Українську державну середню школу у Ризі, яка під керівництвом її директора Лідії Кравченко здобула статус однієї з найпрестижніших шкіл Риги.

Оксана Рогальська, член правління товариства та Владислав Листик, член правління Спілки українців Латвії, актор Українського народного театру Латвії розповіли про розбудову української освіти на теренах Латвії, історію створення Ризької державної середньої школи, яка починалася з недільної школи при Товаристві «Дніпро».

У своєму заключному слові директор МІОКу Ірина Ключковська ще раз привітала гостей із славним ювілеєм і отриманням статусу національної української меншини у Латвії...

Почесна делегація мала насичену культурно-пізнавальну програму: екскурсія по Львову, знайомство з Карпатами, зокрема древньою кам'яною фортецею Тустань та природнім парком «Сколівські бескиди», відвідання знаменитого Львівського національного театру опери і балету імені Соломії Крушельницької і перегляд балету «Створення світу».

- 1 червня МІОК спільно з Львівським крайовим братством ветеранів національно-визвольної боротьби провів урочисту академію з нагоди 100-річчя з дня народження художника, представника «табірної діаспори» – багатолітнього в'язня таборів ГУЛАГу (Інта, Воркута), талановитого художника із Сколівщини Івана Хандона. Через історію дивовижного життя відданого сина України учасники академії змогли ще раз пережити трагічні сторінки боротьби тисяч і тисяч наших патріотів за незалежну Україну, познайомитися з непересічними постатями, яких зустрів Іван Хандон в ув'язненні. Зокрема, з о. Петром Вергуном, який, великою мірою, завдяки фотоматеріалам художника, відзнятим на засланні, був беатифікований Папою Римським Іваном Павлом II.

На академії зі спогадами про Івана Хандона виступили Галина Захарчин – завідувач кафедри менеджменту організацій, д. е. н., Роман Кирчів – провідний науковий співробітник Інституту народознавства НАНУ, доктор філологічних наук, племінник художника, який зачитав фрагмент своєї статті про І. Хандона; Ігор Чудійович – працівник Сколівської РДА, краєзнавець; о. Василь Сенів, парох села Корчин – рідного села Івана Хандона, від імені родин друзів і співв'язнів – Василь Куйбіда, Павло Хобзей – проректор Українського католицького університету, кандидат фізико-математичних наук.

Фахову оцінку життя та діяльності художника дали Роман Яців – проректор з наукової роботи Львівської Національної академії мистецтв, кандидат мистецтвознавства, заслужений працівник культури України, Василь Гуменюк – заступник директора інституту землеробства і тваринництва Західного регіону НААН України, кандидат біологічних наук, Олесь Гуменюк – голова Братства ОУН-УПА, Володимир Горовий – голова спілки політв'язнів, Ярослав Гелетій – голова громадського просвітницького фонду «Джерело» імені Івана Фещенка-Чопівського, кандидат технічних наук.

Вірші Ярослава Гасюка, приятеля Івана Хандона, присвячені художникові, прочитала акторка театру імені Марії Заньковецької Наталія Лісова.

Пісенно супроводжував академію артист, естрадний співак Теодор Кукуруза.

Академія не залишила нікого з учасників байдужим. Усі присутні глибоко прониклись зворушливою і глибокою атмосферою дійства.

- 31 серпня з ініціативи Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка» та Українсько-бразильської центральної репрезентації в актовій залі Львівського палацу мистецтв відбулася прем'єра фільму «Іван – назад у минуле» Гуто Пашка – бразильського кінорежисера українського походження, президента Асоціації відео та кінематографії штату Парана, національного директора бразильської Асоціації документального кіно, власника студії та акторської агенції GP7 Сінема з нагоди відзначення 120-ої річниці першого поселення українців у Бразилії.

Перед презентацією фільму відбулася прес-конференція за участю режисера та автора сценарію Гуто Пашка, президента Українсько-бразильської центральної репрезентації Віторіо Соротюка, директора Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Ірини Ключковської та Почесного консула України в Бразилії Мар'яна Чайковського.

«Кінопоказ прем'єри фільму бразильського режисера українського походження – це ще один крок у відкритті талановитих українських постатей, яких доля закинула в далеку Бразилію, -» наголосила пані Ірина Ключковська.

Після перших кадрів фільму в переповненій залі запанувала особлива атмосфера. Кожен спільно з головним героєм переживав його повернення в рідне село та свою домівку, зустріч з рідними й односельцями через 68 років розлуки.

- **Українська Еллада**

20 жовтня Інститут презентував діяльність Української Ради Миру, Грецького департаменту Української Ради Миру, Товариства української діаспори у Греції «Українсько-Грецька Думка» та двомовного грецько-українського збірника поезій та статей про творчість Тараса Шевченка під символічною назвою «Заповіт».

«Яко син селянина, вигодуваний твердим мужицьким хлібом, я почуваю себе до обов'язку віддати всю свою працю тому простому народові. Вихований у твердій школі, я відмалку засвоїв собі дві заповіді: перша – то саме почуття обов'язку, а друга – потреба безнастанної праці. Я бачив змалечку, що нашому селянинові ніщо не приходить без важкої праці; пізніше я зрозумів, що нам усім як нації ніщо не прийде задармо, що ні від кого ніякої ласки надіятися. Тільки те, що здобудемо своєю працею, те буде справді нашим придбанням. Нехай пропаде моє ім'я, але нехай росте і розвивається український народ».

Саме цією цитатою Івана Франка, виголошеною у 1898 році під час святкування чверті століття його письменницької діяльності, розпочала презентацію Ірина Ключковська, директор Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка».

Вітання з нагоди події надіслали Леонід Кравчук, перший Президент України, голова Української Ради Миру, та Гергіос Георгунтзос, Посол Греції в Україні.

Про роль закордонного українця, зокрема у Греції, у поширенні миротворчого руху в країнах Європи, питання укріплення дружніх стосунків між Україною та Грецією говорили Юрій Бобало, професор, ректор Національного університету «Львівська політехніка», Ігор Держко, начальник головного управління з питань внутрішньої політики, преси та інформації Львівської облдержадміністрації, Катерина Гороховська, в. о. начальника управління освіти Львівської міської ради, Людмила Кечеджі, голова грецької общини «Еллінес» Львівської області, Ірина Евкарпіді, директор Західноукраїнського товариства грецької молоді у Львові, Богдан Якимович, голова Львівського відділення громадської організації «Україна – Світ».

Про історію діяльності Української Ради Миру та її здобутки учасники зустрічі дізнались із фільму, спеціально знятого Київською телерадіокомпанією у Греції з нагоди 60-річного ювілею.

І справді можна сказати: «*Rax quaerenda est*» – миру слід домагатися спільними зусиллями, втілюючи українську ідею миру на чужих територіях, що успішно робить Галина Маслюк. Беззаперечним успіхом діяльності товариства «Українсько-Грецька Думка» є спорудження пам'ятника Тарасові Шевченку в Афінах як знака української присутності на грецькій землі, а також видання творів Тараса Шевченка грецькою мовою. Великим досягненням є створення двох суботніх і недільних шкіл. Важливо те, що українці Греції розуміють роль освіти у збереженні національної ідентичності українця за кордоном.

Про роль двомовного видання вибраних творів, а також статей про українського генія – Тараса Шевченка під символічною назвою «Заповіт», який вийшов друком у Греції українською та грецькою мовами за фінансової підтримки Української Ради Миру, говорили Ліна Глущенко, заступник декана з наукової роботи факультету іноземних мов Львівського національного університету ім. Івана Франка, директор Центру грецької мови і культури ім. Арсенія Еласонського та Ева Гата, письменниця, кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри прикладної математики Львівського національного університету ім. Івана Франка.

Незабутню атмосферу зустрічі створили Соломія Антонюк, яка прочитала грецькою мовою «Заповіт» Т. Г. Шевченка, Юліяна Ковальська, членкиня грецької общини, яка виконала пісню композитора Мікіса Теодоракіса – Про боротьбу за незалежність Греції, а також Народна хорова капела студентів «Гаудеамус» Народного дому «Просвіта» Національного університету «Львівська політехніка» (директор, заслужений працівник культури України Степан Шалата; керівник – Роман Дзундза).

- 24 листопада проведено презентацію книжки відомої української письменниці в діаспорі Лесі Храпливої-Щур «У темряві», яка вийшла нещодавно у Дніпропетровську. До Львова презентувати книжку приїхав її видавець – Фідель Сухоніс, письменник, шеф-редактор журналу «Бористен». Захід зібрав чималу кількість відомих діячів науки та

культури. Прийшли шкільні приятельки Лесі Храпливої-Щур, які навчалися з нею ще в довоєнному Львові.

Фідель Сухоніс розповів про те, як народився намір видати книгу, про своє спілкування з авторкою, а також зачитав листа Лесі Храпливої-Щур, написаного з нагоди цієї презентації.

Про творчість Лесі Храпливої-Щур розповіли: Ярослав Гарасим, доктор філологічних наук, декан філологічного факультету Львівського національного університету імені І. Франка, Ігор Калинець – відомий поет та громадський діяч, Марія Магдалина Білецька – подруга, Ярослав Лемик – головний редактор журналу «Світ дитини».

Доцент кафедри менеджменту організацій ім. проф. Євгена Храпливого Львівського державного аграрного університету Наталія Михалюк розповіла про музей видатного вченого Євгена Храпливого, батька письменниці. Частина експозицій музею присвячена Лесі Храпливій-Щур.

- 30 листопада МЮК презентував діяльність української громади Перемишля (Польща), Комплексу загальноосвітніх шкіл № 2 ім. Маркіяна Шашкевича у Перемишлі та історичного нарису про цей навчальний заклад під назвою «Перемиська Шашкевичівка». Про відродження українського освітнього осередку в Перемишлі, відновлення Шашкевичівки, її подальше функціонування, творчі здобутки та щойно виданої книги «Перемиська Шашкевичівка» і з нагоди 200-ліття від дня народження Маркіяна Шашкевича та 100-річчя присвоєння його імені Українській школі Перемишля розповідали Марія Туцька, голова Перемиського відділення Об'єднання українців Польщі, Юліан Бак, перший директор відродженої Української школи у Перемишлі, Ірина Спольська-Онишко, вчитель Комплексу загальноосвітніх шкіл Перемишля ім. Маркіяна Шашкевича № 2.

Від ректорату Львівської політехніки гостей вітав Богдан Моркляник, проректор з науково-педагогічної роботи і питань соціального розвитку, представники владних структур Львова, керівники вищих навчальних закладів: Андрій Бокотей, академік, ректор Львівської національної академії мистецтв, Павло Хобзей, проректор Українського католицького університету, Надія Оксенчук, радник міського голови Львова з питань освіти, Катерина Гороховська, в. о. начальника управління освіти Львівської міської ради.

Презентація перепліталася показом вистави за творами Василя Стуса театральної групи «Попривсе» та літературно – музичної композиції «Незабутнє слово Шашкевича».

- 9 грудня в Актівій залі Національного університету «Львівська політехніка» відбулася зустріч з Богданом Гаврилишином – визначним теоретиком в галузі економіки, експертом світової проблематики, Членом Римського клубу, ініціатором проведення економічних форумів у Давосі, членом Світової академії мистецтв і науки, членом Міжнародної академії менеджменту, доктором економіки університету Женеви,

почесним доктором багатьох університетів світу й України, консультантом держав та міжнародних компаній, радником перших осіб України, головою Наглядової Ради Міжнародного інституту менеджменту МІМ-Київ і «Благодійного Фонду Богдана Гаврилишина» etc.

Від ректорату гостя привітав перший проректор Володимир Павлиш. Директор Ірина Ключковська, як ініціатор зустрічі студентів і викладачів університету з Богданом Гаврилишином у вітальному слові наголосила «... на його безмежній вірі в майбутнє України. Ця віра виявляється у ставленні вченого і мислителя до української мови як першооснови української ідентичності, української самосвідомості та гідності, а також у ставленні до молодого покоління як до перспективного трансформатора і будівничого модерної України». Оптимізм і віра в Україну, на думку Ірини Ключковської, є засадничою у яскравій автобіографічній книзі вченого, яка нещодавно побачила світ під красномовною назвою «Залишаюсь українцем». Тому цілком логічно, що «Благодійний Фонд Богдана Гаврилишина» профінансував саме розробку МІОКу «Крок-1» – підручник з української мови як іноземної, який здобув уже широке визнання у відповідних профільних закладах світу. Автори підручника Олеся Палінська і Оксана Туркевич вручили Богданові Гаврилишину примірник підручника «Крок-1», а також презентабельне видання про діяльність МІОКу за 2005-2010 роки.

У доповіді «Україна і світ: проблеми й перспективи розвитку» Богдан Гаврилишин лаконічно й блискуче проаналізував сучасний стан світової цивілізації загалом і України в контексті світових викликів. На думку визнаного суспільствознавця й аналітика світ є серйозно хворий, тобто переживає важкі кризові процеси. Ці виклики-кризи сучасної світової спільноти вчений систематизував у такому порядку: 1) демографічна; 2) екологічна; 3) технологічна; 4) фінансова; 5) геополітична; 6) демократична. Особливу увагу вчений приділив кризі демократії, яка має законодавчий характер, але тісно пов'язана із законами моралі і справедливості. Він навіть приклади дисбалансу світу у сторону матеріальних цінностей. Така диспропорція нівелює духовні цінності, призводить до кричущої несправедливості і аморальності суспільства, насамперед його керівного сегменту. Вчений вказав на нагальну потребу вироблення філософії й ідеології сучасного світу, на потребу появи, до прикладу, Конфуція XXI століття.

Ситуацію в Україні Богдан Гаврилишин охарактеризував як вкрай погану. Сьогоднішнє керівництво, як і попереднє, не здатне трансформувати і створити стабільне суспільство, в якому були б забезпечені такі функції держави: 1) політична свобода; 2) добробут для усіх; 3) соціальна справедливість; 4) життя в гармонії з природою. Таких країн, зазначив вчений, на сьогодні у світі є дуже мало. Серед них Норвегія, Швеція, особливо Швейцарія. Вихід учений бачить у приході нової генерації 20-35-літньої молоді, яка знає мови, розуміє суспільні процеси, вміє критично мислити, аналізувати і приймати стратегічні рішення. А найголовніше – виробити ціннісні орієнтири на морально-етичних засадах, сповідувати командний дух, позбутися гетьманщини і

почуття лідера на усе життя. Така трансформована молода зміна вселяє оптимізм, дає надію на зростання критичної маси однодумців, яка здатна змінити Україну, збудувати державу, що відповідає зазначеним вище чотирьом принципам. Приємно було чути з уст цього філософа і мислителя сучасності, що Україна сьогодні потрібна Європі і світу як країна багата насамперед своїми людьми, їхніми цінностями, їхньою щедрістю і гостинністю, людською теплотою і щирістю у спілкуванні. Ці дивовижні національні риси – це наш капітал, який ми повинні зберегти і продемонструвати світові, як продемонстрували під час Помаранчевої революції у 2004 році. Богдан Гаврилишин назвав це самотнім явищем у світовій історії революцій. Явищем, яке здивувало світ своєю миролюбністю, квітами, піснями і вимогами морально-етичного, а не матеріального плану, тобто вимогами вищого духовного порядку – свободи і справедливості.

У цьому аналізі стану світу і України прозвучала перша чи не головна максима Богдана Гаврилишина – любов і гордість за свою Батьківщину, пізнання і заглиблення у коріння пращурів, повага до їхніх традицій. Без усвідомлення своєї ідентичності людина дезорієнтована, вона не може стати вільною, не зможе зрозуміти і поважати інших, не зможе вийти на дорогу успіху. Інші максими цей великий Українець озвучив відповідаючи на численні запитання присутніх. Серед них – вміння мріяти, ставити собі на перший погляд недосяжну мету і йти до неї наполегливо, відкидаючи усі страхи. А досягнути мрії, задовольнити свою допитливість можна лише за допомогою наступної максими – чесною і відданою праці, системного здобуття знань, накопичення якісного творчого потенціалу і його реалізації для добра оточуючих. І ще одна дуже важлива максима – віра і оптимізм, без яких неможливо досягти у житті успіху. Жити і діяти закликав вчений молодь у відповідності з українським прислів'ям «Не святі горшки ліплять». Усі попередні максими забезпечують одну з найбільших мрій людини – здобути свободу, людську гідність і самоповагу. Дуже багато уваги Богдан Гаврилишин присвятив рідній українській мові. Він, знавець багатьох мов світу, поставив рідну мову за милозвучністю і пісенністю на третє місце після гавайської та італійської. Мова віддзеркалює нашу психіку, нашу підсвідомість і є нашою душею.

Торкнувся гість і такого важливого для держави питання як трудова міграція. Зокрема, він підкреслив позитивну сторону цього міжнародного явища – створення трудовими мігрантами позитивного образу України через чесну працю, відповідальне та щире ставлення до своїх підопічних. Для країни є й фінансова вигода, чому влада не зацікавлена у їх поверненні на Батьківщину. Говорив професор і про невиліковну ностальгію, яка супроводжує іммігрантів усе життя. Багато залежить від людини, від її вибору на терезах життєвих цінностей.

На завершення зустрічі Богдан Гаврилишин, посилаючись на знаного філософа сучасності Фукуяму, підкреслив важливість збереження Україною своєї національної ідентичності, тожсамості, яка має стати національною ідеєю для вищого керівництва

держави і кожного українця. Лише наша самобутність, неповторність, сильна національна ідентичність цікава світові. Саме завдяки цьому чиннику Україна має шанс виконати цивілізаційну функцію зв'язку і взаєморозуміння між Сходом і Заходом, налагодити між цими впливовими регіонами прагматичний діалог та співпрацю. У такому розумінні Україна більше потрібна Європі, ніж Європа потрібна Україні. Європейська інтеграція потрібна Україні як процес трансформації, здобуття відповідних якісних стандартів організації суспільного життя.

Підсумком діалогу з людиною ренесансу, як його називали відомі політики Заходу, і Патріотом України стали його життєві максими, які він, першочергово адресував українській молоді. Варто їх перерахувати ще раз – любов до України і сильна національна ідентичність; вміння мріяти і досягати її реалізації; чесна праця, наполегливість у здобутті знань та інтелектуальної інфраструктури; віра і оптимізм; свобода, національна і людська гідність; морально-етичні чесноти на християнських засадах.

Шлях всесвітньовідомого Вченого, Педагога, Патріота України, який закликає кожного українця жити із Україною в серці, куди б його не закинула доля, – яскравий приклад реалізації життєвої мрії, творчого таланту попри усі лихоліття для добра Людства і своєї Батьківщини. Тобто приклад реалізації його життєвого принципу: «Віддавати щось – приносить значно більше задоволення, ніж споживати самому».

Погляд Богдана Гаврилишина, його думка, його праця завжди звернені в майбутнє світу, майбутнє України. Тому він системно працює з молоддю і для молоді. Зокрема це створення Європейського молодіжного парламенту і, значною мірою, написання згадуваної біографічної книги-спогаду «Залишаюсь українцем». Ця книга – своєрідна хрестоматія для української молоді з досягнення успіху у житті. Директор МІОКу Ірина Ключковська настійливо рекомендувала прочитати цю надзвичайну книжку, яка для мислячого читача може стати програмою досягнення стратегічної мети у житті, програмою як стати людиною з великої літери і дієвим патріотом рідної Батьківщини.

- 12 грудня МІОК у рамках проекту «Відкриймо для України українську діаспору» провів презентацію діяльності Міжрегіональної громадської організації «Наукове товариство українців ім. Т. Г. Шевченка» – «Український шлях у Російській Федерації». Учасниками події були гості з Росії, давні друзі і партнери МІОКу: Тарас Дудко, керівник українського національного руху в Російській Федерації, заступник голови Української Всесвітньої Координаційної Ради, академік РАПН, директор наркологічної клініки м. Москви, доктор медичних наук; Василь Бабенко, директор Уфимського філіалу Московського державного гуманітарного університету ім. М. О. Шолохова, голова Міжрегіональної громадської організації «Наукове товариство українців ім. Т. Г. Шевченка», член Президії Української Всесвітньої Координаційної Ради; Денис Чернієнко, заступник голови Міжрегіональної громадської організації

«Наукове товариство українців ім. Т. Г. Шевченка», заступник голови громадської організації українців Удмуртії «Громада».

Зустріч з очільниками українського руху Російської Федерації – це лише частина великого проекту Інституту, спрямованого на підтримку найбільшої на світовому просторі української діаспори, яка за офіційною статистикою налічує понад 3 млн. осіб, говорила Ірина Ключковська. Саме тому МІОК виступив у 2009 р. на парламентських слуханнях з питань світового українства з пропозицією розробки концепції та програми «Збереження національної ідентичності українців у Російській Федерації». Оскільки розцінюємо освіту як потужний фактор формування та збереження ідентичності, то ми започаткували та реалізуємо спільно з Львівською міською радою проект «Українській освіті у Росії». Він рухається дуже повільно, але віримо в успіх справи».

Презентація Наукового товариства українців ім. Т. Г. Шевченка доповнює ряд презентацій діяльності українських громад та окремих особистостей Росії, таких як Тетяни Лебединської (Санкт-Петербург), Євгена Савенка та Людмили Найдено (Татарстан), Ганни Литвин (Сургут), Лариси Скрипникової (Карелія) та багатьох інших, оскільки робота з громадами Східної діаспори, а зокрема діаспори Російської Федерації, становить наш пріоритет.

Українська діаспора в Росії активно працює для популяризації України у різноманітних її проявах – мистецькому, науковому, діловому – у країні свого проживання. І створення на теренах Росії Міжрегіональної громадської організації «Наукове товариство українців імені Т. Г. Шевченка» – ще одне тому підтвердження. Науковці з різних регіонів Росії об'єдналися, щоб спільно працювати над українознавчими дослідженнями, ініціювати створення спільних українсько-російських дослідницьких робочих груп, проводити інтернет-конференції та наукові експедиції. Важливо, що ініціатива створення цього наукового товариства реалізувалася на III Конгресі «Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті», який МІОК провів у Львові у 2010 році.

Гостей сердечно привітали проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків Національного університету «Львівська політехніка» Юрій Рашкевич, Андрій Халявка, депутат Львівської обласної ради, Василь Косів, заступник міського голови з гуманітарних питань Львівської міської ради.

Особливий інтерес слухачів, а це були і студенти, і викладачі Львівської політехніки, і представники громадськості Львова, викликали виступи основних учасників презентації.

Тарас Дудко у виступі згадав про основні віхи шляху українців у Росії. Василь Бабенко розповів про історію своєї родини, яка ще 102 роки тому залишила Україну і виїхала до Башкирії, а також про стан та перспективи дослідження українистики у Башкортостані. Висловив щирі слова вдячності Львівській політехніці і Міжнародному інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою. «Ми – громадяни Росії, і ми робимо

все, щоб українців там визнавали людьми достойними, гідними представниками свого народу», – зазначив п. Василь.

Денис Чернієнко презентував діяльність українців у Росії, зокрема етапи становлення, пріоритетні напрямки діяльності і перші наукові досягнення новоствореного наукового Товариства українців.

Про особливості російсько-українських наукових, культурних та загальнолюдських зв'язків говорили Степан Павлюк, директор Інституту народознавства НАН України, доктор історичних наук, академік, Микола Литвин, директор Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, доктор історичних наук, Христина Бурштинська, голова товариства «Просвіта» НУ «Львівська політехніка», професор кафедри фотограмметрії та геоінформатики.

Атмосферу свята створив Народний чоловічий хор «Орфей» Народного дому «Просвіта» Національного університету «Львівська політехніка» (директор Степан Шалата, заслужений працівник культури України, головний диригент Володимир Вівчарик). Студенти Львівської політехніки прочитали вірш Михайла Шалати, присвячений українцям Башкортостану.

Презентація стала доброю нагодою для працівників і студентів політехніки, широкої громадськості Львова дізнатися більше про ту титанічну роботу, яку у Російській Федерації виконують наші земляки, що волею долі опинилися за межами рідної землі.

Додаток № 3

Гості МІОКу

• Зустріч з Роксолянню Тим'як-Лончиною

18 березня МІОК вітав у своїх стінах бажану гостю і близького друга Роксолянню Тим'як-Лончину.

Ми знайомі з пані Роксолянню як із фотомитцем з Чикаго (США), який через свої світлини, зроблені під час подорожей Україною, підіймає важливі питання української мови та культури. На Батьківщину своїх предків пані Роксоляна приїжджає не лише для того, щоб фотографувати. Її діяльність спрямована на допомогу неповносправним дітям з інтернатів. Під час останньої зустрічі у відвертій розмові пані Роксоляна поділилася своїми враженнями про відвідини кількох дитячих інтернатів в Україні, розповіла про жахливі умови перебування дітей у цих закладах, про критичний стан їхнього здоров'я. Побачивши все це на власні очі, пані Роксоляна з одностороннім поставили собі за мету вивести дітей з гострого стану недоїдання. Ця проблема надихнула пані Роксолянню на сприяння у перекладі на українську мову та виданні книги «Ланцюжок харчування» у співавторстві Чері Фрейкера, Лаури Уелберт та Марка Фишбеяна.

Знаючи, що пані Роксоляна всім серцем вболіває за все українське і її великим бажанням є розбудити любов і пошану до української мови в Україні та в діаспорі, директор Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Ірина Ключковська подарувала гості першу частину трирівневого посібника з української мови як іноземної «Крок – 1», створеного працівниками Інституту – Олесею Палінською та Оксаною Туркевич.

- **Зустріч з Віторіо Соротюком**

21 березня в Інституті відбулася зустріч працівників Інституту з головою Українсько-Бразилійської Центральної Репрезентації (УБЦР) Віторіо Соротюком та депутатом Золочівської міської ради, головою Українсько-бразилійського товариства Галичини Миколою Худзеєм. Пан Соротюк розповів про громадське життя українців у Бразилії, про 120-річну історію української імміграції у цій південноамериканській країні. За словами Віторіо Соротюка, сьогодні у Бразилії проживає близько 500 тисяч українців, 96,5 % з яких вже народилися в Бразилії і мешкають в штаті Парана. До 1913 року в Бразилії було закладено більше тридцяти українських шкіл та культурних товариств, частина з яких функціонує дотепер. Сьогодні у Бразилії діє понад двісті українських церков. Мистецьке життя країни доповнюють українські фольклорні гурти, яких є 24, асоціації писанкарів та вишивальниць, бразильські митці українського походження, зокрема письменниця Кларісе Ліссектор, засновник модерної архітектури Грегорі Варшавчик, поетеса і письменниця Віра Вовк-Селянська, маляр Мігель Бакун, поетеса Гелена Колодій, артистка Денісе Стокрос, кінорежисер Гуго Пашко тощо.

На зустрічі також обговорювалися питання співпраці та проведення святкувань з нагоди 120-річчя української імміграції у Бразилії.

- **Зустріч з Володимиром Петрущак**

13 квітня в МІОКу відбулася зустріч працівників Інституту з Володимиром Петрущак – головою Асоціації українців Каталонії (Іспанія) «Червона калина», директором Української суботньої школи у Барселоні.

На зустрічі пан Петрущак підняв питання, які турбують українські громади за кордоном, та розповів про проблеми, з якими стикаються представники четвертої хвилі еміграції. Тема сучасної еміграції є дуже актуальною для працівників МІОКу, адже Інститут прагне змінити негативний стереотип українця-трудівника, який виїхав зі своєї Батьківщини в останні десятиріччя, показати позитивну роль еміграції в утвердженні доброго імені України за кордоном. З метою збереження національної ідентичності українських емігрантів новітньої хвилі у процесі їх адаптації у чужоземне середовище Інститут започаткував проект «Назустріч новій хвилі», до участі у якому було запрошено пана Петрущака. Директор Української суботньої школи радо відгукнувся на пропозицію співпраці. На його думку, чи не найважливішим аспектом збереження національної тотожності у дітей нової хвилі еміграції є навчання в українських школах, викладати в

яких слід лише предмети українознавчого циклу. Саме це допоможе їм, інтегруючись у чуже іспанське середовище, зберегти українськість.

На завершення зустрічі пані Ключковська подарувала гостеві підручник з української мови як іноземної «Крок – 1» та запросила пана Петрущак до участі у конференціях, конгресах, круглих столах, які проводитиме МІОК.

• Зустріч з Вірою Вовк та Зоєю Лісовською

15-го квітня колектив Інституту мав чудову можливість поспілкуватися з визначними людьми в історії української культури – Вірою Вовк, письменницею, лауреатом Національної премії України імені Тараса Шевченка та Зоєю Лісовською, визнаною у світі художницею.

«Для нас це, без перебільшення, свято перед великим святом Воскресіння Господнього. Велика честь приймати таких поважних гостей, які своїм життям подають нам усім приклад високої духовності, шляхетності, незламності, служіння Україні. Їхня дружба – це приклад духовних зв'язків двох людей, що витримала випробування часом і відстанню», – сказала Ірина Ключковська, директор МІОКу, представляючи гостей.

Ігор Калинець, заступник директора, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка зачитав багато цікавих уривків з творів Віри Вовк, за допомогою яких оригінально представив гостей і їхню дружбу, яка триває ще з дитячих років.

З ім'ям Віри Вовк часто асоціюється українська діаспора у Бразилії. Хресним батьком письменниці був сам митрополит Андрей Шептицький. Війна закинула пані Віру до Німеччини, де вона втратила батька, а згодом переселилася до Ріо-де-Жанейро. Віра Вовк не любить, коли її називають діаспорною письменницею, бо вважає, що є україркою незалежно від місця проживання. Попри те, що проживає далеко від України, слідкує за сучасною літературою і вірить у молоду генерацію.

Зоя Лісовська народилася у Львові у мистецькій родині маляра і графіка Роберта Лісовського, від якого, мабуть, і успадкувала художній талант, та першої галицької жінки-композитора Стефанії Туркевич. Виставляла свої картини у Мюнхені, Нью-Йорку, Женеві, Лозанні, Римі та Ріо-де-Жанейро. Особливо пишається своїми ілюстраціями до творів Віри Вовк та роботою над церковними вітражами.

Гості з радістю відповіли на запитання працівників МІОКу. Розповідали про власні життєві шляхи, багато говорили про літературу та мистецтво, про власну творчість, про українців у Бразилії і в світі.

Доля двох подруг склалася по-різному, життя розкидало по різних континентах, але їхня дружба завжди залишалася міцною. Дитячі спогади досі викликають усмішку на обличчі, а спільно пережиті моменти раз у раз виринають зі спогадів. Їхня тісна життєва і мистецька дружба може бути еталоном для багатьох.

Окрім надзвичайно цікавої розмови, зустріч з Вірою Вовк та Зоєю Лісовською подарувала ще й багато приємних емоцій.

- **Зустріч з Дмитром Славовим**

3 червня в Інституті відбулася зустріч з керівником Української Світової Інформаційної Мережі (УСІМ) МГОУ «Четверта Хвиля» Дмитром Славовим. Під час зустрічі пан Дмитро розповів цікаві приховані факти з історії створення та функціонування Віденської Січі, яку потім відродили українські студенти в Австрії під час «помаранчевих» подій в Україні, сформувавши громадську організацію українців Австрії «Студентська Січ». Спочатку пан Славов випускав електронну розсилку цієї громадської організації, а сьогодні очолює електронну інформаційну мережу, яка об'єднує українців нової хвилі еміграції з усіх країн світу.

Під час зустрічі пан Дмитро також підкреслив роль засобів масової інформації у процесі гуртування українців за кордоном та подякував працівникам МІОКУ за те, що проявляють велику активність у цій сфері та є постійними дописувачами УСІМ. Він зазначив, що цілі проєктів Інституту відповідають реальним потребам закордонного українства та побажав успіхів у їх реалізації.

- **Зустріч зі Степаном Хабою**

29 червня в МІОКУ відбулася зустріч працівників Інституту з гостем із міста Іжевська Удмуртської республіки Російської Федерації Степаном Хабою – головою Регіональної громадської організації «Товариство української культури «Громада». Під час зустрічі було обговорено низку питань, які турбують українську громаду. Українці Іжевська після своєї 10-літньої діяльності виявили велике бажання створити суботню школу для українських дітей, в яких викладатимуться предмети українознавчого циклу. Саме це, за словами Степана Хаби, допоможе молоді, інтегруючись у чуже середовище, зберегти свою національну ідентичність.

На завершення зустрічі Марія Галік, заступник директора МІОКУ, подарувала гостеві від імені Інституту комплект україномовної літератури для бібліотеки Товариства.

- **Володимир Павук в МІОКУ**

Заступник голови Національно-культурної автономії українців (НКАУ) міста Новосибірська (Російська Федерація) Володимир Павук 14 липня 2011 року вдруге відвідав наш Інститут. Гість поділився успіхами та проблемами, які переживає українська громада Новосибірська. Зокрема, цікавим виявився факт, що кожний четвертий житель півтора мільйонного Новосибірська має українське коріння. Володимир Павук розповів про культурні проєкти НКАУ, про святкування та відзначення українських свят, проведення численних виставок художників і майстринь української вишивки, про виховання молодшої генерації українців у недільній школі. Приємно було почути, що силами української громади в Музичному училищі Новосибірська створена спеціальна група з вивчення українських пісень. Це свідчить про популярність української пісні в Росії й авторитет української громади Новосибірська. Особливе зацікавлення викликало повідомлення про пошук матеріалів і підготовку об'ємної експозиції про вклад

української діаспори у розвиток Новосибірська, про цікаві постаті у галузі науки, мистецтва, літератури.

Враховуючи науковий й освітянський потенціал Новосибірська і Львова, директор МІОКу Ірина Ключковська запропонувала започаткувати співпрацю між Національним університетом «Львівська політехніка» і вузами та академічними установами Новосибірська. Гість подякував за надзвичайно актуальну пропозицію і пообіцяв залучити до її реалізації відповідні інституції Новосибірська.

Завершилася зустріч обговоренням подальших перспектив співпраці МІОКу й НКАУ та врученням для недільної школи підручника з української мови як іноземної «Крок – 1».

- **Зустріч зі Станіславом Лазебником**

5 вересня в МІОКу відбулася зустріч зі Станіславом Лазебником.

Станіслав Лазебник – фаховий журналіст, у минулому – голова секретаріату Товариства зв'язків з українцями за кордоном. За незалежної України Станіслав Юхимович працював у МЗС України, був заступником голови Виконавчого комітету країн-учасниць СНД, консультантом МЗС з роботи із закордонним українством. Має дипломатичний ранг Надзвичайного і Повноважного Посланника.

Станіслав Юхимович має великий досвід співпраці з українською діаспорою. Він є автором численних книжок та публікацій про світове українство, неодноразово брав участь у заходах, організованих Інститутом, зокрема у роботі міжнародних конгресів.

У ході зустрічі було обговорено питання сучасного стану українських громад у зарубіжжі, механізмів співпраці держави та діаспори, основних напрямів діяльності МІОКу.

Ірина Ключковська, директор МІОКу запросила на презентацію підручника «Закордонне українство: сутність, структура, самоорганізація» для вищих навчальних закладів України, авторами якого, окрім пана Лазебника, є відомі науковці, серед яких Володимир Євтух, Андрій Попок, Володимир Трощинський та ін.

- **Зустріч працівників МІОКу з отцем Василем Поточняком**

Глибоко символічною була зустріч 23 грудня, якою ми завершуємо 2011 рік, з отцем Василем Поточняком, який не лише поспілкувався з колективом Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка» (МІОК), але, на наше прохання, вділив благословення на здоров'я, натхнення та Божу опіку.

Отця Поточняка знаємо давно і глибоко шануємо як людину, яка долучилася до розбудови української церкви в Італії та до згуртування заробітчан. Отець Василь частий гість Інституту, брав участь у наших конгресах, круглих столах, зустрічах.

Отець Василь розповів про те, що його призначили працювати у Вишгороді та про основну місію УГКЦ. Зокрема отець наголосив, що сьогодні ключовим аспектом функціонування католицької церкви є її відкритість. До середини 90-х років церква більше працювала «внутрішньо» над своїм відновленням та розбудовою: відбудовою

монастирів, оформленням громад, парохій тощо. Але прийшов час і церква почала працювати назовні. У зв'язку з активізацією міграції, масовим виїздом українців за кордон, стараннями блаженнішого Любомира УГКЦ розпочала пошук загублених вірних по цілому світі. Сьогодні можна виділити три основні кроки у цьому напрямку: перший – створення Комісії УГКЦ у справах мігрантів, другий – призначення владика Діонісія Ляховича куріальним єпископом, який опікуватиметься нашими українцями за кордоном, де немає структур греко-католицької церкви, третій – створення у 2009 році пасторально-місійного відділу при патріаршій курії, головою якого є владика Йосиф Мілян, а отець Поточняк – виконавчим секретарем відділу. Згідно зі статутом, цей відділ займається українськими мігрантами у тих країнах, де відсутні структури УГКЦ, тобто у країнах, де немає «старої» міграції, де не утворено українські громади. На даний час це 37 країн, до яких входять Греція, Ізраїль, Японія, Сінгапур, Тайвань, Бенін, деякі країни Африки. Крім того, великий акцент сьогодні ставиться на українську діаспору, зокрема церковну, оскільки багато українських церковних діячів за кордоном уже не знають української мови і потребують підтримки.

Отець Василь підкреслив значну роль церкви у збереженні національної ідентичності українців за кордоном. Наголосив на тому, що громадський сектор та церковні структури мають діяти спільно для ефективної підтримки українців за кордоном.

На зустрічі також обговорювалися напрями подальшої співпраці МІОКу та УГКЦ у сфері підтримки закордонних українців. Директор Ірина Ключковська запросила отця Поточняка взяти участь у конференціях, що планує Інститут у 2012 році, а також у роботі IV Конгресу 2013 р.

Крім того, директор МІОКу запропонувала проведення спільного заходу для відзначення 120-ї річниці смерті Йосифа Сліпого, зокрема організацію презентації українських церковних громад та основних напрямків їх діяльності у європейських країнах, зокрема в Італії.

Ірина Ключковська відзначила, що МІОК повністю відкритий до співпраці, а також висловила вдячність за активну участь отця Василя у заходах Інституту. На згадку пані Ключковська подарувала книгу «МІОК 2005-2010» (хронологію діяльності Міжнародного інституту) та збірник наукових статей і матеріалів круглих столів «Новітня еміграція: проблеми соціального і національного сирітства». Ігор Калинець подарував о. Василю книги «Собор св. Юра. Документи і спогади», «Казки зі Львова», «Казки іграшкового телефону» та збірку віршів для дітей «Тут ангели чудяться».

Отець Поточняк висловив вдячність за подарунки, а також відзначив важливість видання хронології діяльності Інституту, оскільки це дає можливість у майбутньому донести до наступних поколінь спогади про важливі події, які відбувалися з ініціативи Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою.

Конкурси

- **I Міжнародний конкурс українського романсу імені Квітки Цісик у Львові**

1-3 квітня 2011 року у Львівській національній філармонії відбувся I Міжнародний конкурс українського романсу імені Квітки Цісик, легендарної нашої землячки, уродженки США, талановитої вокалісти, номінанта на «Оскара» і «Греммі» в категорії contemporary folk. Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» виступив співorganizатором конкурсу, який відбувався у межах українсько-американського проекту «Незабутня Квітка», ідейним натхненником та продюсером якого став його директор Алекс Гутмакер. Мета проекту – проведення концертів та вечорів пам'яті, присвячених видатній американській співачці українського походження Квітці Цісик.

У переповненій залі філармонії з 2 по 3 квітня лунав спів самої Квітки Цісик і її улюблених пісень та романсів у виконанні молодих конкурсантів із восьми країн світу: Естонії, Латвії, Польщі, Молдови, Румунії, Росії, США, Угорщини та України. Оцінювало мистецьку майстерність вокалістів компетентне журі у складі: Ніни Матвієнко (голова журі), Алекса Гутмакера, Олександра Горностая, Кирила Стеценка, Любові Зубко, Василя Лазаровича.

Програма конкурсу включала в себе виконання учасниками віком від 18 до 35 років двох вокальних творів: один – обов'язковий твір з творчого доробку Квітки Цісик, другий – акапельно – український романс. Публіка щедро нагороджувала оплесками кожного конкурсанта, створюючи доброзичливу і теплу атмосферу.

Другий день конкурсу розпочався урочистим відкриттям кімнати-музею імені Квітки Цісик у приміщенні Львівської СШ №54, що знаходиться на вулиці, названій іменем Квітки Цісик у 2010 році. На батьківському будинку співачки на вул. Глибокій, 8 у цьому ж році відкрито меморіальну дошку.

У другий день конкурсу всі охочі долучилися до особливої події – висаджування дерева Квітки Цісик у Саду світового українства, який був закладений з ініціативи МІОК учасниками Конгресу українців зарубіжжя у 2010 році у Музеї народної архітектури і побуту.

Завершився конкурс урочистим гала-концертом у філармонійній залі, вщерть заповненій шанувальниками українського романсу і творчості Квітки Цісик. Церемонії оголошення переможців конкурсу і вручення їм нагород передувала вітальна частина. Першим прозвучало вітання і подяка організаторам та учасникам конкурсу від Президента України Віктора Януковича, яке зачитав голова Львівської облдержадміністрації Михайло Цимбалюк. Потім були вітання від Міністерства культури України (оголосила представник міністерства Любов Зубко) та Міністерства закордонних справ України (оголосив представник міністерства у Львівській області В'ячеслав Войнаровський). Завершилася вітальна частина виступом директора МІОК Ірини Ключковської. Вона, зокрема наголосила на ролі українських громад зарубіжжя, завдяки

яким конкурс отримав таке широке географічне представництво.

Переможцями I Міжнародного конкурсу українського романсу імені Квітки Цісик стали:

Гран-прі: – Оксана Муха, Україна (Львів)

Перше місце: – Віталій Соболев, Україна (Чернівці)

Люцина Хворост, Україна (Харків)

Друге місце: – Роман Меденці, Угорщина,

Ольга Акулова, Україна (Донецьк)

Третє місце: – Едуард Наточев (Росія)

Світлана Сасу (Молдова)

Приз глядацьких симпатій: – Христина Махно, США

Номінація «Квітка Надія»: – Тетяна Лаврів, Україна (Івано-Франківськ)

Ніхто із учасників конкурсу не залишився без нагород. Усі вони мали честь стати лауреатами I Міжнародного конкурсу українського романсу імені Квітки Цісик у Львові та отримати дипломи, які стануть путівкою у їхнє творче життя.

Кульмінацією фестивального вечора стало виконання улюбленої пісні Квітки Цісик «Черемшина», яку всі учасники конкурсу, славетне журі та увесь зал виконали в єдиному емоційному пориві.

• **Конкурс «Іван Труш в поезії та прозі. Історія одного твору»**

МІОК взяв участь в організації Дитячо-юнацького літературно-мистецького конкурсу «Іван Труш в поезії та прозі. Історія одного твору», який традиційно проводить Художньо-меморіальний музей Івана Труша (відділ Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького). Працівники Інституту – Наталія Гумницька, Ольга Пташник, Галина Шміло та Богдан Сиванич разом із Оксаною Білою, заступником директора з наукової роботи Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького, увійшли до складу журі і взяли участь в оголошенні результатів конкурсу і нагородженні його учасників та переможців. Почесним головою журі конкурсу виступив Ігор Калинець, відомий поет, громадський діяч, лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка, заступник директора Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка».

На конкурс надійшло понад півсотні учнівських та студентських робіт з різних куточків України: Львова, Львівської області (Броди, Червоноград, Радехів), Донецької області. Вперше до проекту долучилась АР Крим (м. Сімферополь). Завдяки цьому постать одного з найвідоміших українських митців вже вдруге розглядається крізь призму дитячої та студентської літературної творчості.

Конкурсанти змагалися у чотирьох номінаціях, в кожній з яких, за результатами роботи журі, названо переможців, а також визначено володаря гран-прі конкурсу. Ним стала Юлія Осим, студентка III курсу факультету журналістики ЛНУ ім. Івана Франка.

Переможці конкурсу:

I номінація – «Учні 1-4 класів ЗОСШ»

I місце – Ярина Новосад, учениця 4 класу ЗОСШ № 66 м. Львова.

II місце – Маргатина Салань, учениця 1 класу Радехівської ЗОСШ I-III ступенів Львівської області.

III місце – Роман Федевич, учень 2 класу ЗОСШ № 42 м. Львова.

III місце – Володимир Смола, учень 3 класу ЗОСШ I ступеня № 53 м. Львова.

II номінація – «Учні 5-8 класи ЗОШ»

I місце – Роксолана Джума, учениця 8 класу Синьківської ЗОСШ I-III ступенів Радехівського району Львівської області.

II місце – Катерина Петренко, учениця 6 (2) класу Львівської академічної гімназії.

III місце – Валентина Багрій, учениця 8-Б класу Львівської правничої гімназії.

III місце – Юлія Коваль, учениця 8-Б класу Бродівської гімназії імені Івана Труша.

III номінація – «Учні 9-11 класів ЗОСШ»

I місце – Данило Кононенко, учень 4 класу Української школи-гімназії м. Сімферополя

II місце – Вікторія Чернишук, учениця 10 класу ЗОСШ № 17 м. Львова.

III місце – Іванна Фітас, учениця 10-А класу ЗОСШ № 30 м. Львова.

III місце – Юлія Маркевич, вихованка Літературно-журналістської студії «На горіщі» Центру дитячої та юнацької творчості Сихівського р-ну м. Львова.

IV номінація – «Студенти»

I місце – Наталія Вербова, студентка I курсу Педагогічного коледжу ЛНУ ім. Івана Франка.

II місце – Людмила Баран, студентка III курсу архітектурного факультету НУ «Львівська політехніка».

III місце – Христина Гоголь, студентка III курсу факультету журналістики ЛНУ імені Івана Франка.

III місце – Христина Лазуркевич, студентка III курсу Педагогічного коледжу ЛНУ ім. Івана Франка.

Особливими відзнаками було відзначено наймолодшу учасницю конкурсу та найактивнішу групу учасників.

- **Відвідини Балатону переможцями конкурсу «Для Тебе, Україно!»**

Особливе зацікавлення викликав Міжнародний літературно-мистецький конкурс «Для Тебе, Україно!», в якому взяло участь більше тисячі учасників з усіх областей України та з-за кордону: з Польщі, Іспанії, Грузії, Білорусії, Молдови, Канади, Вірменії, Німеччини, США. Переможців цього конкурсу у складі 9 осіб з Дніпропетровської, Хмельницької областей, а також Рівного, Львова і Ялти Державне Самоврядування Українців Угорщини, яке очолює п. Ярослава Хортяні, запросило для участі у XIV

Міжнародному україномовному таборі. Табір, учасниками якого стало 53 дітей з України та Угорщини, проходив з 2 по 9 серпня на мальовничому березі озера Балатон (м. Балатон-Фьолдвар, Угорщина).

Організатори подбали, щоб перебування дітей у таборі, а місцем його розташування став Riviera Park Hotel на березі Балатону, було максимально комфортним. У дружній, доброзичливій атмосфері відбувалось знайомство: кожен учасник розповідав про себе, свої захоплення, вміння. Вже з першої зустрічі склалося враження, що зібралась насправду творча і цікава молодь різного віку: від наймолодшого учасника, 4-річного Артура, до студентів 20-23 років. Знайомство продовжилось вивченням пісні Володимира Івасюка «Червона рута». Ця пісня стала символом цього річного табору: діти з радістю співали її на загальних зібраннях, часто доводилось її чути під час занять чи на пляжі. Альбом пам'яті Володимира Івасюка у знак вдячності група з України від МІОКУ подарувала п. Ярославі Хортяні – унікальному керівникові цього заходу. Кожен день вона присвячувала дітям, починаючи від ранку, коли відбувались мовні заняття, і до вечора, коли усі учасники збирались у великому залі, а п. Ярослава вчила усіх танцювати українську польку та співати українських пісень, а дітей з України – угорських пісень та танців.

Реалізовувала програму табору команда викладачів у складі п. Віри, п. Світлани, п. Анни, п. Оксани, п. Дани – від угорського товариства українців та Галини Шміло й Руслани Моспан – від Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою.

День у таборі розпочинався о 8 ранку із зарядки під девізом «Хто рано встає...». Після бадьорих ранкових вправ на свіжому повітрі та смачного сніданку розпочинались мовні заняття. За віком та рівнем володіння українською мовою усі учасники були поділені на 5 груп. Окрему групу становили діти з України, які на заняттях вивчали угорську мову, історію та пісні з танцями. Після обіду кожен обирав собі заняття до вподоби – хто опановував основи малярства, хто бісероплетіння та декопажу, навіть можна було пограти на цитрі, угорському народному інструменті, а ще всі разом перевіряли спортивну загартованість на естафеті. У вільний час можна було плавати, засмагати, стрибати на батуті, грати у більярд, а танцювати та спілкуватись – на дискотеках.

Звичайно, мовою спілкування у таборі була однозначно українська. Діти зі змішаних українсько-угорських сімей мали змогу практикувати мовні знання, спілкуючись із друзями з України, а діти з України – набути нового досвіду та зрозуміти, наскільки важливою є повага до рідної мови, пісні, історії, якщо їх зберігають та передають наступним поколінням українці за кордоном, живучи в іншій культурі, перебуваючи в іншому мовному середовищі. Йдеться не лише про збереження мови чи традицій. Українці Угорщини на чолі з Ярославою Хортяні відстоюють українські інтереси: їхньою працею Парламент Угорщини визнав Голодомор 32-33 років Геноцидом України. На будинку, де у далекому 1837 році був надрукований перший альманах

українською мовою «Русалка Дністрова», встановлено меморіальну плиту, а на острові Тихонь – пам'ятник українській княгині Анастасії, дочці Ярослава Мудрого, та угорському королю Андраші з написами українською та угорською мовами, про що йшлося у статті директора МІОКу Ірини Ключковської (газета «День», № 104 від 20 червня 2009 року). Завдяки організаторам табору, його учасники відвідали острів Тихонь, подивились фільм про цю місцевість, вклонились українській княгині, наймолодші діти поклали квіти до пам'ятника і всі разом співали гімн України та козацький марш «Ой на горі та жінці жнуть», побували у храмі та підземеллях абатства, заснованого Анастасією, а біля поховання короля Андраші виконали гімн Угорщини. Поїздка була надзвичайно пізнавальною, адже діти вивчали історію не зі сторінок підручників та ілюстрацій, а побачили на власні очі історичні місця, відчули дух епохи. Мабуть, в усіх залишилось у спогадах про цей острів відчуття гармонії, спокою, справжньої тиші. А ще вразила давня архітектурна традиція забудови житла з каменю, яка зберігається і до сьогодні. Недарма українська княгиня, прибувши з Дніпрових берегів, полюбила цей острів.

Мовні заняття, післяобідні майстер-класи, зарядка, загальні збірки, екскурсії майже не залишали вільного часу, проте для чогось цікавого хвилинка все-таки знаходилась. Ще на першому вечорі-знайомстві у таборі створилось 5 сімей, кожна з яких, намагаючись зберегти у секреті до кінця свій задум, готувала виступ – невеличку сценку про якусь подію з історії України, Євро-2012 чи про типову українську сім'ю. Діти вигадували найнесподіваніші сюжети: одруження українського хлопця зі села через Facebook, інтерпретація історії про Ромео і Джульєту за мотивами славнозвісної Кайдашевої сім'ї, курйозні ситуації з українцями у закордонних ресторанах. Веселу театральну атмосферу доповнювали декорації, зроблені власноруч акторами, пісні та танці у їхньому виконанні. Яких тільки атрибутів не використовували – від столових приборів до автоматів, звичайно іграшкових. Мабуть, найбільше були здивовані викладачі, які й не здогадувались, з якими талантами працюють. І звичайно, окрім реалізації творчих здібностей, це була ще й додаткова мовна практика. Виступати з роллю в українській п'єсі – це не просто читати слова, їх потрібно вдало інтонувати, доносити до глядача. Судячи з реакції залу, із цим завданням юні актори впоралися бездоганно. Думаю, що так само учасників табору сприйматимуть майбутні глядачі, адже за усіма виступами ретельно стежило угорське телебачення.

У такому динамічному ритмі табір дуже швидко підійшов до свого завершення. Наскільки радісно було знайомитись на відкритті, настільки не хотілось прощатись з новими друзями та мальовничим узбережжям Балатону. Окрім сувенірів на згадку, кожен повіз додому безліч приємних спогадів, незабутніх вражень, а найважливіше – у дитячі серця потрапило зерно любові до України, її історії, культури, мови, і впало воно, сподіваюсь, у благодатний ґрунт.

Залишається лише побажати українцям Угорщини невичерпної енергії, наснаги, здоров'я, творчого запалу для продовження гарної традиції таборування та зміцнення

своїєї громади. А нам, українцям в Україні, – підтримувати та допомагати нашим землякам, які, будучи громадянами інших держав, працюють для нашої Держави та бережуть її святині.

- **Конкурс «Мистецький погляд студентів Львівщини на газету "День"»**

Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка» має великий досвід організації конкурсів, спрямованих на залучення широкого кола студентської молоді до інтелектуальної праці, до пошуку свого творчого призначення у житті, до визначення громадянської позиції та орієнтирів.

На черговій зустрічі головного редактора «Дня» Лариси Івшиної з викладачами й студентами Львівської політехніки з питань майбутнього молоді у травні 2011 року, присвяченій 20-й річниці незалежності України, директор МІОКу Ірини Ключковської висловила пропозицію залучити молодих інтелектуалів до більш глибокого прочитання газети шляхом проведення конкурсу на кращий іміджевий плакат до 15-річчя цього знаного інформаційно-пізнавального видання. Ідея була підтримана головним редактором і керівництвом університету. У процесі спільної підготовки конкурсу вирішили розширити коло конкурсантів і залучити до цієї мистецької акції молодих художників-графіків з інших профільних закладів Львова. Це додало конкурсіві більшої гостроти і змагальності, а також залучило набагато ширше коло її поціновувачів серед молоді. Конкурс тривав з 1 червня по 20 вересня 2011 року. На конкурс поступило 37 мистецьких плакатів 25 авторів з НУ «Львівська політехніка», Львівської національної академії мистецтв, Львівського державного коледжу декоративного та ужиткового мистецтва імені Івана Труша. Приємною несподіванкою для організаторів стало прохання шкільної молоді з Краматорська (Донецька область) і Черкас долучитися до конкурсу. Конкурсна комісія редакції «Дня» визначила дев'ять кращих плакатів. Їх автори – Наталія Мікічура, Денис Васільєв, Дарина Маковецька (НУ «Львівська політехніка»), Дарина Кисла, Тарас Гресь, Марта Брух, Климентій Демид (Львівський державний коледж декоративного та ужиткового мистецтва імені Івана Труша), Вікторія Кураж, Роман Барабах (Львівська національна академія мистецтв) – будуть нагороджені книгами Бібліотеки «Дня» та річними передплатами на п'ятничний номер газети.

Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою нагородив усіх учасників конкурсу Грамотою Інституту, а керівництво і педагогів навчальних закладів – Подякою за розуміння та підтримку такої важливої освітньо-виховної та мистецько-інтелектуальної акції, спрямованої на розвиток креативної студентської молоді, молоді з активною громадянською позицією і естетичним смаком.

Додаток № 5

Мистецтво єднає українців

Фотовиставка митця із Чикаго на Слобожанщині

- 30 вересня у просторому холі Харківської державної академії дизайну і мистецтв відбулося урочисте відкриття виставки фотомитця із Чикаго (США) Роксоляни Тим'як-Лончини під промовистою назвою «З любов'ю до України. Україна і світ».

З ініціативою проведення цього мистецького проекту на теренах Слобожанщини виступив Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка», який є чи не єдиною в Україні інституцією, що на професійній основі системно і послідовно займається проблемами світового українства. Співорганізатором і господарем виставки люб'язно погодилася стати Харківська академія дизайну і мистецтв в особі ректора, професора В. Я. Даниленка. Безпосередню організаційну допомогу надали проректор з навчальної та педагогічної роботи І. Г. Бондарчук і начальник міжнародного відділу Т. П. Ульянова та співробітники академії.

Ідея фотовиставки – залучити якомога ширше коло молоді генерції українців до пізнання самих себе, до розуміння своєї суті, до співставлення себе з іншими народами, їх культурою і ментальністю. Саме тому у відкритті виставки взяла участь студентська молодь із багатьох вузів інтелектуального Харкова. Особливо чисельно був представлений Харківський педагогічний університет ім. Григорія Сковороди (ректор, академік І. Ф. Прокопенко).

Відкриваючи виставку, у своєму вступному слові проректор академії Іван Бондарчук наголосив, що найкращому взаєморозумінню людей і, насамперед, молоді сприяють мистецькі акції, до яких належить високохудожня виставка Роксоляни Тим'як-Лончини. Куратор виставки, науковий співробітник МІОК Наталія Гумницька представила автора виставки, коротко поінформувала присутніх про співпрацю Інституту з цим талановитим митцем і патріотом України уродженим у США, ознайомила з її іншими фотопроектами, присвяченими нашій солов'їній мові, з добродійною діяльністю, пов'язаною із дитячими сиротинцями. Особливо Наталія Гумницька наголосила на філософській, гуманістичній і патріотичній спрямованості виставки, яка уже з великим успіхом відбулася у Чикаго, Києві, Львові, Червонограді. Ідея єдності, взаєморозуміння і взаємоповаги народів і культур є стрижнем даної виставки фотомайстра. Саме цю думку підтвердила своїм емоційним виступом і Тамара Ульянова, яка наголосила, що відкриття виставки співпало із днями США в Україні.

Своє завершальне слово на урочистій частині пані Роксоляна, професійний стоматолог майже з 30-літнім стажем, розпочала так: «Моє захоплення фотографією відкрили для мене великі, чисті очі дитини в одному з дитячих будинків України». Поштовхом до створення образу України у проекції світової історії, культури, таланту і краси засобом світлин, фіксації миті у вічності стала безмежна любов до України, яку вона, як і її батьки, вимушені емігрувати у далекі 40-ві повоєнні роки минулого сторіччя, вважає своєю Батьківщиною. Мрією пані Роксоляни, заядлого туриста, є відкриття

принад України і її чудових і щирих людей для світу. А завершила свій виступ пані Роксоляна такими словами: «...повертаюся в Україну глибоко переконаною, що її незрівнянну красу відкриє для себе світ, обираючи для подорожі і визнання. Відкриймо широко очі та милуймося красою України!», а також подякувала організаторам і господарям виставки та усім присутнім.

Цей заклик фотомайстра знайшов відгук серед чисельних присутніх, переважна частина якої була молодь.

Під час перегляду виставки її учасники підходили до пані Роксоляни, щоб висловити своє захоплення як ідеєю виставки, так і її майстерним втіленням. Приємно, що серед зацікавлених експозицією переважала молодь. Багато з них щиро зізнавалися, що вперше побачили Україну в такій красі, відкрили її чудові архітектурні комплекси і пейзажні ландшафти, побачили прекрасні обличчя своїх співвітчизників, а також мали можливість порівняти культурні традиції різних народів світу, полюбити свою і заповажати чужу, іншу але теж прекрасну. І дякували, дякували авторів, бажаючи нових творчих проектів і цікавих зустрічей.

Додаток № 6

Міжнародні конференції

- З нагоди 100-річчя української діаспори Латвії Об'єднання Українських Товариств Латвії та Посольство України у Латвії провели міжнародну науково-практичну конференцію **«100-річчя української діаспори Латвії: історичний спадок та перспективи збереження національної ідентичності в умовах глобалізації»**. У роботі конференції взяли участь представники від Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою: Ірина Ключковська, директор, та Наталія Гумницька, науковий співробітник.

На обговорення організатори конференції запропонували наступні тематичні блоки:

1. Історичне дослідження, збереження та інформатизація культурного доробку, створеного українцями Латвії.
2. Дослідження та впровадження у життя ефективних форм співробітництва української діаспори Латвії з Україною.
3. Місце української діаспори в суспільстві Латвії: історія, сучасність та перспективи.
4. Культура та зв'язки з українською культурою Балтії.
5. Сфера освіти – сьогодення та перспективи. Українська освіта як форма розвитку української діаспори.

У результаті роботи конференції та обговорення доповідей учасники прийняли ухвалу, адресовану органам законодавчої та виконавчої влади Латвії та України, а також громадським українським організаціям Латвії.

У рамках конференції відбулася зустріч Ірини Ключковської з тимчасовим повіреним у справах України в Латвії Олександром Кушніром, на якій учасники обговорили питання діяльності українських товариств Латвії та співпраці з громадськими і державними організаціями України.

Делегація МІОКу зустрілася з українськими художниками Латвії – учасниками виставки «Єдність у різноманітті», що проходила у Львові на III Міжнародному конгресі «Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті».

Додаток № 7

Проект «Назустріч новій хвилі»

Робота з трудовими мігрантами є одним із пріоритетів діяльності Інституту

- 25 серпня за ініціативи Асоціації українців у Португалії «Собор» та за підтримки Всеукраїнського благодійного фонду «Запорука» Інститут провів міжнародний науково-практичний круглий стіл «Дитина українського мігранта: виклики та перспективи».

За словами Ірини Ключковської: «Трудова міграція об'єктивно впливає на формування соціально-економічного, суспільно-політичного та морально-психологічного клімату в Україні. Зокрема, вона відбивається на соціальному здоров'ї родини, призводить до руйнування сімейних цінностей».

Вплив міграції на формування молодого покоління є багатоаспектним явищем і включає психологічні, юридичні, педагогічні та освітні напрями. Саме їх обговорення здійснили учасники Круглого столу, серед яких були представники четвертої хвилі еміграції з Португалії, Іспанії, Італії, Чехії, США, Німеччини, представник МЗС України у Львові В. А. Войнаровський, директор Міжнародної української школи Л. В. Іванова, керівники органів обласного та місцевого самоврядування Львова, Тернополя, Івано-Франківська та відповідних їх департаментів, представники Львівського обласного центру зайнятості, психоневрологічних лікарень, громадських організацій та науковці.

Учасників привітали проректор з науково-педагогічної роботи НУ «Львівська політехніка» проф. Д. В. Федасюк та начальник управління міжнародного співробітництва з євроінтеграції Львівської ОДА Л. Л. Захарчишин. Проблеми дітей трудових мігрантів окреслили основні доповідачі та учасники дискусії, зокрема було наголошено на:

- проблемах консульського обслуговування мігрантів та їх дітей, що зумовлено відсутністю у Західному регіоні консульських представництв таких країн, як Італія, Греція, Португалія та Іспанія, де знаходяться найчисельніші групи українських трудових мігрантів – вихідців Західного регіону України;

- відсутності навчально-методичного забезпечення навчального процесу в українських школах зарубіжжя, державного фінансування для візитів представників МУШ з метою проведення сертифікації дітей українських трудових мігрантів у країнах їх перебування, а також комплексної державної Програми збереження національної ідентичності українця за кордоном, зокрема дітей мігрантів;

- обмеженої кількості квот у ВНЗ України для закордонних українців, що не сприяє поверненню на Батьківщину;

- необхідності об'єднання зусиль громадських організацій та навчально-виховних закладів для розробки методичних програм та механізмів співпраці з батьками-мігрантами, діти яких проживають в Україні, а також членами родин трудових мігрантів;

- необхідності розширення мережі центрів консультування мігрантів та їх дітей насамперед в юридичній сфері (зокрема, особливості отримання державної допомоги при народженні дитини за кордоном, особливості фіскального регулювання тощо) та надання психологічної допомоги для успішної інтеграції в чужоземне середовище та реінтеграції при поверненні на Батьківщину;

- неможливості возз'єднання сімей при відсутності Державної програми повернення на Батьківщину трудових мігрантів та механізмів сприяння їх успішній реінтеграції в українське суспільство.

Опрацьовані пропозиції, що були представлені учасниками під час роботи Круглого столу, розіслані до вищих органів законодавчої та виконавчої влади України, насамперед Уповноваженому Президента України з питань дитини Ю. Павленку.

Спільно з ОДА та комісією УГКЦ у справах мігрантів розроблено проект програми зв'язків із закордонними українцями та трудовими мігрантами до 2015 року.

- 13 вересня в Інституті відбулася зустріч з керівництвом ВБФ «Запорука», представниками Uni Credit Foundation (Італія) та благодійної асоціації Soletterre Onlus (Італія) з метою підведення підсумків співпраці в рамках проекту «Транснаціонального батьківства та соціально-економічної реінтеграції репатріантів». Керівництво ВБФ «Запорука» було представлене в особі директора Фонду – Наталії Оніпко, та директора представництва Фонду «Запорука» у Львівській області – Ярини Хомцій. Барбара Гживач і Лінда Фальсіроллі представляли корпорацію Uni Credit Foundation. Організацію Soletterre Onlus представив директор Алессандро Бальдо.

Ірина Ключковська розповіла гостям, що сфера зацікавлення МІОК щодо міграції дуже широка починаючи від питань, що стосуються діаспори, і закінчуючи вивченням проблем четвертої хвилі еміграції – трудової міграції.

Пріоритетним об'єктом дослідження проблематики трудової міграції МІОК вбачає насамперед у виявленні проблем дітей та сімей трудових мігрантів. Саме цей напрямок підтримки мігрантів розвиває ВБФ «Запорука» у Львівській області.

Окрім обговорень проблем дітей та сімей трудових мігрантів, МІОК провів науково – соціологічне дослідження у рамках спільного проекту «Підтримки транснаціонального

батьківства та соціально-економічної реінтеграції репатріантів» з метою виявлення потенційної міграції, дослідження проблем і потреб реемігрантів (які повернулися з Італії) та транснаціональних родин трудових мігрантів, які перебувають в Італії.

Ірина Ключковська розповіла про подальші напрямки співпраці МІОК та ВБФ «Запорука», зокрема про можливу співпрацю в реалізації розробленої спільної програми ЛОДА підтримки мігрантів. Підкреслено важливість продовження співпраці у сфері розробки шляхів подолання проблем транснаціональних родин.

Зі свого боку, Ярина Хомцій поділилася своїми позитивними враженнями про співпрацю з Інститутом. «Для нас МІОК – це насамперед хороша наукова база, оскільки наша робота не може бути відірвана від процесів, що відбуваються в міграційній сфері, і саме Ви професійно відслідковує ці процеси», – зазначила п. Ярина. Окрім науково-дослідницького напрямку, співпраця Запоруки та МІОКу реалізовується в сфері обговорення актуальних проблем мігрантів у формі круглих столів чи конференцій. Цей напрямок також виявився дуже дієвим, оскільки Інститут залучає до дискусій представників громадських організацій не лише з України, але й з-за кордону, державні органи влади усіх рівнів, науковців та духовенство, що дає змогу комплексно оцінити проблему та знайти ефективні шляхи її розв'язання.

Алессандро Бальдо виявив інтерес до наявності окремих соціологічних досліджень щодо ставлення до міграції в українському суспільстві та дослідження повернення українських трудових мігрантів.

Представники Uni Credit Foundation цікавилися роботою з трудовими мігрантами.

МІОК безпосередньо контактує з українськими громадами за кордоном, вивчає їх потреби та проблеми і відповідно реалізовує свою діяльність для задоволення цих потреб.

Під час зустрічі було також обговорено напрямки співпраці між Університетом Павії (Італія) та МІОКом, зокрема у сфері обміну науковими спеціалістами і дослідженнями у міграційній галузі. Пан Алессандро зазначив, що в подальшому фонд Soletterre Onlus має намір подати цей напрямок співробітництва МІОК та Університету Павії на розгляд Комісії ЄС.

На завершення Пан Алессандро окреслив історію розвитку Міжнародного фонду Soletterre Onlus та основні напрямки його роботи, зокрема розповів про великий досвід підтримки транснаціональних сімей, які виникли внаслідок міжнародної трудової міграції в країнах Латинської Америки та Азії. «Ваш досвід в цій галузі є надзвичайно важливий для нас і ми будемо мати за честь, якщо Ви зможете поділитися ним під час нашої майбутньої конференції, що присвячена проблемам транснаціональних сімей в Україні», – зазначила Ірина Ключковська.

Міжнародний форум українських жіночих організацій у Львові

Берімоє краще до роботи,
Змагаймоє за нове життя.

Леся Українка

- У передсвяткові дні відзначення 20-ї річниці Незалежності України, а саме 15-19 серпня Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» уже вдруге виступив співорганізатором Міжнародного форуму українських жіночих організацій.

Українське світове жіноцтво чисельно зібралось у Львові, у гостинних стінах актової зали Львівської політехніки з метою пошуку шляхів консолідації українських жіночих організацій у світі й Україні для вирішення проблем розбудови нашої державності, збереження національної ідентичності і традицій українців зарубіжжя, утвердження позитивного образу нашої держави і входження її у співтовариство європейських демократичних розвинених країн як рівної серед рівних.

Ініціатором проведення форуму на базі Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» (МІОК) виступила Екзекутива Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО, голова – Марія Шкамбара). Усю організаційну роботу взяв на себе МІОК та Союз українок України (СУУ). Відповідно, організаційний комітет очолили: Марія Шкамбара, голова Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (Канада), Ірина Ключковська, директор Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» (Україна), Лілія Григорович, співголова, голова Союзу українок України, народний депутат України (Україна).

Форум відбувся за підтримки ректора Національного університету «Львівська політехніка» професора Юрія Бобала, сприяння в організації заходу надали: голова Львівської обласної державної адміністрації Михайло Цимбалюк та голова Львівської міської ради Андрій Садовий.

16-17 серпня відбулася Європейська Жіноча Конференція, на якій представниці українства країн Європейського континенту відзвітували про проведену за 2010 рік роботу і обговорили завдання на найближчу перспективу. За повідомленням Анни Карпинець (ОУЖ Великобританії), кожна складова організація звітувала про працю 2010-2011 року, подаючи інформацію про їхню організаційну, культурну, громадську, суспільну, зовнішню та гуманітарну діяльність. Звіти яскраво засвідчили, що всі складові жіночі організації працюють над збереженням в діаспорі української духовної спадщини – української мови, правдивої історії, чудових традицій, колоритної культури, передаючи ці скарби своїм дітям та виховуючи їх в патріотичному дусі. Також всі організації висловили бажання надалі працювати для України: чи то в гуманітарній допомозі, чи репрезентацією в ООН, підписуванням петицій та писанням листів до державних урядів

країн їх постійного поселення про українські справи та про співпрацю з українськими демократичними жіночими організаціями.

Звіти продовжились обговореннями на двох круглих столах: «Що нас єднає та що нас різнить» (умови проживання, характеристика української еміграції в різних європейських країнах) та «Перспективи інтеграції української жінки в країни поселення та потенціал збереження самоідентичності»

Програма форуму вражала своїми масштабами у географічному (18 країн світу), кількісному вимірі (понад 200 осіб) та фундаментальністю заявленої тематики доповідей, які були виголошені протягом 18-19 серпня на Міжнародній науково-практичній конференції під назвою «Український жіночий рух у сучасному світовому та національному вимірі» у режимі 3 пленарних і 4 секційних засідань.

Тематика пленарних засідань форуму передбачала обговорення наступних питань:

1. Представництво українських жіночих організацій у міжнародних структурах: функції та завдання (національний, правовий, культурологічний аспекти діяльності).
2. Консолідація українських жіночих організацій в Україні та світі для захисту прав і свобод української жінки.
3. Українські жіночі організації як чинник формування і збереження національної ідентичності: освіта, історична пам'ять, духовна традиція, культура.
4. Український жіночий рух як фактор гендерної рівності.

Секційні засідання працювали за напрямками:

1. Роль жіночих організацій у розбудові громадянського суспільства в Україні.
2. Плекання традиційних цінностей української культури.
3. Творення сучасної системи національної освіти та виховання.
4. Культивування національно-родинних цінностей.

Урочисте відкриття Міжнародного форуму українських жіночих організацій відбулося під звуки Гімну України у виконанні заслуженої хорової капели України «Боян» імені Є. Вахняка. Коротким вітальним словом відкрила форум перший заступник голови Світової Федерації Українських Жіночих Організацій Ольга Даниляк, продовжила співголова Оргкомітету, директор МІОКУ Ірина Ключковська, яка наголосила, що у складний час державотворення саме українські жінки показують приклад об'єднання для розбудови України.

За традицією СФУЖО форум розпочався молитвою за участю представників українських церков. З вітальним словом і благословенням для учасників форуму виступили також Владика Венедикт, єпископ-помічник Львівський, протосинкел Львівської Архиепархії УГКЦ; митрополит Львівський і Сокальський Димитрій УПЦ КП (зачитав о. Михайло Сивак, проректор Львівської Православної Богословської Академії); митрополит Львівський Макарій УА ПЦ.

З привітанням до учасників форуму, зокрема, звернулися: Юрій Рашкевич, проректор Львівської політехніки; В'ячеслав Войнаровський, представник Міністерства

закордонних справ України у Львові; Ігор Держко, радник голови Львівської обласної державної адміністрації; Алена Пашко, почесна голова Союзу українок України; Лілія Григорович, народний депутат України, голова Союзу українок України; Дарія Гусяк, почесна голова Всеукраїнської організації «Ліга українських жінок». Лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка Ігор Калинець своє вітальне слово побудував на судженнях геніального Франка про українську жінку, що особливо заімпонувало жіночій аудиторії, зокрема вислів «...У наших дівчат живе і сильне почуття свободи власної ваги...».

Першу ключову доповідь «Українська жінка села у боротьбі із бідністю: контекст сучасних реалій» виголосила Ірина Ключковська. Глибокий аналіз стану сучасного українського села з використанням великого масиву джерельної бази і статистичних даних показав вражаючу соціально-економічну картину села, його духовну деградацію, тяжке становище жінки-селянки, безперспективність життя у ньому для молоді. Доповідь не залишила жодного байдужого серця у залі, оскільки руйнування села – це руйнування нашого коріння і традицій, руйнування майбутнього нашої держави.

Лілія Григорович розпочала свій виступ із подяки Ірині Ключковській за такий фундаментальний аналітичний матеріал і запропонувала розіслати доповідь відповідним державним інституціям для прийняття конкретних рішень щодо кардинальної зміни ситуації в соціальній сфері села. Лілія Григорович у доповіді «Національна освіта в Україні – головна інвестиція в майбутнє» підкреслила розуміння жінкою цієї важливої стратегічної проблеми, свідченням чого є факт вкладання в освіту своїх дітей 88% зароблених жінкою грошей (дані доповіді Ірини Ключковської). На противагу жінці, держава не розуміє важливості цього напрямку діяльності. Концепція освіти МОН України не відповідає національним інтересам держави. Змінити ситуацію може активна громадська позиція і вкладання інвестицій в освіту української молоді, а значить, у майбутню потужну Україну.

Доповідь голови СФУЖО Марії Шкамбари «Консолідація українських жіночих організацій в Україні та світі для захисту прав і свобод української жінки» за її дорученням зачитала заступник голови СФУЖО Ольга Даниляк. У доповіді йшлося про історію формування українського жіночого руху кінця XIX століття і протягом XX століття, об'єднання усіх жіночих організацій у 1948 році у Світову Федерацію Українських Жіночих Організацій, про досягнення СФУЖО у змаганнях українського народу до волі і національно-державного самовизначення. Сьогодні СФУЖО має консультативний статус в ООН: ЕКОСОК і ЮНІСЕФ. Разом із світовими організаціями СФУЖО відстоює права жінки у суспільстві й у світі. Усі 28 складових організацій СФУЖО із 17 країн світу прямують до творення демократичного суспільства через цілу низку напрямів, зокрема участі жінок в економічному, соціальному і політичному житті, збереженні фізично і морально здорової родини, збереженні етичних, релігійних принципів, національних традицій у родині, громаді, нації. Особлива увага доповідачки була приділена

діяльності СФУЖО у незалежній Україні. Зокрема, це питання збереження української мови, повернення історичної пам'яті й визначних постатей української культури, українського інформаційного простору, українських шкіл, справедливих і незалежних судів, гендерної рівності. СФУЖО запропонувало жіночим організаціям України відновити Координаційну раду жіночих організацій України (КРЖОУ) і об'єднатися для проведення спільних акцій на світовій арені для утвердження держави Україна у світовій спільноті і вирішення проблем української жінки на усіх життєвих рівнях.

Член Світового конгресу українських юристів Борис Мудрий у своїй доповіді говорив про форми, методи і способи захисту інтересів жінок. Він класифікував проблеми жіноцтва на національні, регіональні (європейські структури), міжнародні (ООН, міжнародні суди). Звернув він увагу на роз'яснювальну роботу з правових питань, на формування груп зацікавлених осіб і створення законодавчих кампаній та проектів законів, використання міжнародних механізмів і досвіду.

Про «Представництво українських жіночих організацій в міжнародних структурах: функції та завдання (національний, правовий, культурологічний аспекти діяльності) йшлося у виступах Маріанни Заяць, голови Союзу Українок Америки, Люби Білоус, заступника голови Союзу українок Америки Уляни Зінич (Канада) та Ольги Кобець, почесної голови Всеукраїнського товариства ім. Олени Теліги.

Зокрема, Уляна Зінич у доповіді «Завдання та функції жіночих організацій у міжнародних структурах» назвала основні міжнародні структури, до яких входить або з якими співпрацює СФУЖО. Зокрема, СФУЖО репрезентує свої складові організації на міжнародних конференціях та на світовому форумі ООН у групі неурядових організацій (NGO, Національна Рада Жінок Америки). СФУЖО набула консультативного статусу в ООН: ЕКОСОК і ЮНІСЕФ, а також членства у Генеральній організації Жіночих Клубів. СФУЖО є постійним учасником Світових Жіночих Конференцій, на яких піднімаються важливі жіночі і суспільні питання, серед яких питання рівності жінок і їх правового статусу, питання миру, міжнародних зв'язків, мистецтва і культури.

Ольга Кобець у своєму виступі підкреслила велику відповідальність, яка лежить сьогодні на жіночому русі щодо утисків прав і свобод громадянина і жінки в першу чергу. Недотримання прав людини загрожує входженню України у Європейський Союз. Говорила доповідачка і про певні дискримінаційні тенденції щодо допущення жінок до вищих рівнів влади, про гендерну нерівність у контексті ролі української жінки у суспільстві і державотворенні загалом.

Друге Пленарне засідання форуму розпочалося з обговорення широкої і надзвичайно актуальної теми: «Українські жіночі організації як чинник формування і збереження національної ідентичності: освіта, історична пам'ять, духовна традиція, культура». Співдоповідачі Христина Бідяк (Почесна голова Ліги українок Канади), Любов Кияновська (доктор мистецтвознавства Львівської національної музичної академії імені Миколи Лисенка) ґрунтовно виклали суть проблеми і перспективи її розв'язання.

Зокрема, Христина Бідяк у своїй доповіді зазначила, що українська жінка відіграла головну роль у становленні українського народу, а український жіночий рух сьогодні набрав загальнонаціонального характеру. Ідейні основи об'єднань українських жіночих організацій – стояти на сторожі незалежності України і дбати про її майбутнє. Повчальним прикладом служать українки-героїні. Українка в діаспорі свідомо того, що вона представляє інтереси України. Сьогодні також потрібна наполеглива щоденна праця, яка дасть результат, бо це підтвердила історія.

Любов Кияновська охарактеризувала типи емансипації жінок – жоржсандівський та американський – і зупинилася на особливостях українського типу емансипації. Український тип емансипації пов'язаний з потребою духовної реалізації. Українки найгостріше визнавали потребу національного визначення. Український тип емансипації сприяв створенню організацій, зокрема тих, які були пов'язані з освітньою роботою. «Свобідний чоловік з розумом» – це кредо, якого дотримується українське жіноцтво.

Про «Український жіночий рух як фактор гендерної рівності» доповідали: Оріся Сушко (голова Союзу українок Канади), Любов Максимович (голова Західноукраїнського центру «Жіночі перспективи»), Наталя Щурин (Ліга українських католицьких жінок Канади, доповідь була зачитана).

У своїй доповіді Оріся Сушко окреслила історичні віхи становлення українського жіночого руху від заснування з ініціативи Наталії Кобринської у жовтні 1884 року у місті Станіславів (сьогоднішній Івано-Франківськ) першої жіночої організації до проведення Конгресу українського жіноцтва і заснування у 1937 році Світового Союзу Українок. Не дивлячись на різні історичні випробування (зокрема Другої світової війни), віддана праця жінок продовжила існування Союзу аж до сьогоднішніх днів.

Любов Максимович звернула увагу на гендерну політику України, охарактеризувала три етапи жіночого руху в Україні, детально зупинилася на висвітленні його сучасного стану. Зокрема, сьогодні в Україні налічується близько 700 жіночих організацій, 34 з яких мають статус міжнародних. Вузька соціальна база, не досить високий рівень свідомості жінок – це слабкі сторони українського жіночого руху. Любов Максимович запропонувала створити мережу жіночих організацій, що сприятиме виходу жінок з приватної сфери й включенню їх у суспільно-політичне життя.

Доповідь Наталі Щурин була присвячена низці болючих проблем жіноцтва загалом і українського зокрема: занижена оцінка жіночої праці, торгівля дітьми, агресія і насильство у сім'ї. Усе це призводить до тяжких наслідків: руйнування родин, пониження природної здатності жінки народжувати дітей, деградації суспільства.

Тема третього Пленарного засідання була сформульована у вигляді запитання: «Над якими питаннями і напрямом працює ваша організація?», на яке конкретно відповідали доповідачі.

Маріанна Заяць, голова Союзу українок Америки(США), розповіла про історію створення Союзу українок Америки, про діяльність організації з 1925 року, про цілі, які

ставить перед собою СУА, та про їх досягнення. Доповідачка проінформувала про низку заходів та благодійних акцій, які проводить СУА, зокрема організовує численні українські мистецькі виставки, конференції, видає та презентує книги про трагічні сторінки української історії, нагороджує науковців, видає стипендії талановитій молоді (протягом 1976-2000 рр. було видано 353 стипендії), співпрацює з українськими лікарями, допомагаючи львівським опіковим відділенням дорогим медичним обладнанням, започатковує фонди, які здійснюють підтримку потерпілих після Чорнобильського вибуху та стихійних лих тощо. Діяльність СУА та його відділів висвітлена на сторінках журналу та веб-сайту, які координує організація.

Марія Петрова, голова Всеукраїнської організації «Ліга українських жінок» (Україна, Київ), говорила про загрозу втрати держави, незалежності, демократії. На її думку, вихід є – це націоналістичний рух. Потрібно покладатися на власні сили, активно реагувати на події, організовувати протести.

Михайлина Боднар, кавалер ордена княгині Ольги, представник міжнародної організації «Жіноча громада» (Україна, Івано-Франківськ), підняла проблему українок, які виїхали за кордон, їхніх дітей та чоловіків, які залишилися без належної уваги й догляду. Особливий акцент вона зробила на загрозі втрати національної ідентичності українців зарубіжжя. Доповідачка звернула увагу на роль батька у вихованні та становленні дітей, закликала вирішувати проблему розбитих сімей. Вона запропонувала звернутися до влади з проханням запустити заводи, фабрики, підвищити рівень заробітної плати, допомогти стати на ноги фермерським господарствам, молоді реалізовувати свої проекти тощо. І тоді українцям не буде потреби шукати кращої долі за кордоном.

Ольга Даниляк, перший заступник голови Ліги українських католицьких жінок Канади, розповіла про історію заснування та структуру Ліги українських жінок Канади. Серед завдань організації доповідачка виділила католицьку віру, українську культуру, працю і канадське громадянство. Реалізуючи завдання, Ліга українських жінок Канади створює українські танцювальні та хорові ансамблі, включається в канадське громадське життя, всіляко допомагає українцям в Україні та в інших країнах.

Лариса Ляхоцька, голова Всеукраїнського жіночого товариства ім. Олени Теліги (Україна, Київ), дала характеристику сучасному жіночому руху в контексті глобалізаційних процесів і проаналізувала діяльність Всеукраїнського жіночого товариства ім. Олени Теліги, визначила пріоритети діяльності жіночих організацій на цьому етапі.

Марія Фінів, голова Організації українських жінок у Великій Британії (Велика Британія), розповіла про історію створення та діяльність Організації українських жінок у Великій Британії з 1948 року, тобто з часу її заснування. Протягом свого існування організація започаткувала благодійний фонд, навчала далеко за межами Батьківщини українському мистецтву (вишиванню, гачкуванню тощо), співпрацюючи з жіночими організаціями України, неодноразово проводила акцію до Свята Миколая «Українська

книжка» та до Пасхи – «Великодня виставка». 1974 року українські жінки у Великій Британії замінили пікети та мітинги 8 березня на молитовний протест.

Ольга Пастушенко, голова Львівської організації Союзу українок (Україна, Львів), торкнулася теми тяглості традицій українських жіночих організацій у державотворенні. Доповідач навела статистичні дані, за якими лише 0,2 % жінок України бере участь у роботі жіночих об'єднань. Це зумовлює слабкість жіночого руху в Україні, а також і участь таких організацій у державотворенні. Доповідач розповіла про безліч добрих справ, до яких був причетний Союз українок: це і створення недільних дитячих шкіл на Полтавщині, у Києві, Луцьку, Запоріжжі; підготовка дітей до першого Причастя; поїздки з колядою на Східну Україну; започаткування акції «Схід-Захід разом», яка триває і донині; проведення конференції «Мова. Армія. Державність»; навчання жінок, які проживають у сільській місцевості, основ організації власного бізнесу тощо.

Ростислава Федак, заступник голови Союзу українок України (Україна, Львів), для покращення ефективності жіночого руху висловила низку пропозицій, серед яких: організувати осередки жіночих організацій в селі, щоб знати з перших вуст потреби жінки-селянки; створити Координаційну Раду, обов'язком якої було б виробити стратегію праці та консультувати весь жіночий рух; долучитися до програми «Україна на новому шляху» та до проведення міжнародного дитячого конкурсу «Мій рідний край»; тісніше контактувати із Східною Україною і доправляти туди українські книжки тощо. Також доповідач розповіла про проекти Союзу українок України (СУУ) – «Школи шляхетних українок»; юридичну допомогу малозабезпеченим; оздоровлення дітей після Чорнобильського вибуху; стипендії талановитим дітям тощо. Ростислава Федак подякувала Союзу українок Америки за всебічну допомогу у реалізації цих проектів. Доповідач також представила відділи СУУ та їхню роботу.

Христина Севількібелі, представник Союзу українок Австралії, розповіла про історію заснування Союзу українок Австралії та про діяльність організації, зокрема про навчання дітей української мови та українських танців, про допомогу в будівництві домівок та шкіл для українців, про надання стипендій талановитій молоді в Україні, про забезпечення медикаментами постраждалих від Чорнобильської катастрофи тощо.

Дуже багато цінного прозвучало на секційних засіданнях форуму. У своїх виступах доповідачі з діаспори та України представили образ сучасної української жінки: селянки в боротьбі з бідністю; заробітчани, яка своїм заробітком утримує не одну родину в Україні і збагачує економіку України на мільярди; молоді жінки, яка, шукаючи праці на заході, будучи у безвихідному становищі, не хотючи, стає жертвою торгівлі людьми. Про вагомість піднятих українським жіноцтвом проблем свідчать назви 4-х секцій: «Роль жіночих організацій у розбудові громадянського суспільства в Україні», «Плекання традиційних цінностей української культури», «Творення сучасної системи національної освіти та виховання», «Культивування національно-родинних цінностей». Важливо, що у секційних засіданнях з доповідями і у дискусіях взяли активну участь представники

українських жіночих організацій з усіх без винятку регіонів України, підтвердивши тим самим, що українська жінка, як і в далекі часи, стоїть на сторожі своєї родини, своєї України. Це прекрасний приклад для консолідації чоловіків для розбудови незалежної Української держави.

Робота форуму не обмежувалась засіданнями, секційними чи пленарними. делегати українських жіночих організацій, мали чудову нагоду поспілкуватись на товариській зустрічі, яка відбувалась 17 серпня ввечері за участю народної артистки України Людмили Посікіри, заслуженої артистки України Світлани Мирводи, автора і виконавця пісень Теодора Кукурузи та молодих виконавців – Ірини Ковалишин (Львів), Ірини Русин (Рожнятів Івано-Франківської обл.), Ольги Беляєвої (Суми), бандуристки Юлії Коваль (Судова Вишня Львівської обл.).

Протягом 16-19 серпня у рамках форуму працювала виставка «Осяги українських жіночих організацій», на якій представили свої мистецькі роботи з вишивки, писанкарства, бісероплетіння, ткацтва, одягу, ляльок-мотанок найкращі майстрині СУУ практично з усіх регіонів України. На виставці відбулася презентація відео-, аудіоматеріалів та книги Н. Лісової і І. Павлюк «Олена Теліга. Або-Або». Виставка отримала захоплені відгуки учасників і гостей форуму та преси.

Майже тижневий дискусійний марафон українського світового жіноцтва завершився розробкою рекомендацій, які після редакторського опрацювання були розіслані у відповідні законодавчі і виконавчі органи влади різних рівнів, а також в усі жіночі організації України і зарубіжних країн.

Міжнародний форум українських жіночих організацій ухвалив:

1. Завершити створення Всеукраїнської координаційної ради з представниць громадських жіночих організацій демократичного спрямування, яка б дала новий поштовх діяльності українських громадських жіночих організацій.
2. Створити Інтернет – ресурс (сайт) Всеукраїнської координаційної ради громадських жіночих організацій.
3. Провести загальнонаціональну дискусію з метою визначення стратегічної мети і тактичних завдань жіночих організацій. Визначити оптимальні моделі жіночих організацій, напрямки їх діяльності та основні завдання у сучасних умовах.
4. Максимально широко використати можливості радіо, телебачення та Інтернету для висвітлення здобутків сучасного українського жіночого руху.
5. Зосередити зусилля жіночих організацій на вирішенні найнагальніших сучасних суспільних проблем, серед яких – цілий комплекс проблем емігрантів-заробітчанин та їх родин (особливо з сільської місцевості), проблеми насильства, зокрема у сім'ї, проблеми, пов'язані з негативним впливом масової культури на традиційні морально-етичні цінності.
6. Розвивати громадські соціокультурні ініціативи українських жіночих організацій у таких напрямках:

- Підвищення ролі жінок (у громадах міста, села) у формуванні громадянського суспільства в Україні;
 - Зміцнення співпраці жіночих організацій з органами місцевого самоуправління та державного управління;
 - Обрання жінок депутатами на всіх рівнях (від сільської ради до Верховної ради), дієвого впливу жіночих організацій на прийняття законів та державних рішень, послідовної реалізації політики гендерної паритетності.
7. Зосередити увагу на проблемах виховання національно-свідомого, патріотичного, по-європейськи освіченого, конкурентноздатного молодого покоління. Активно протидіяти політиці денаціоналізації та русифікації.
8. Розробити та реалізувати ряд виховних програм: Школа шляхетних українок; Міжнародний конкурс учнівської та студентської молоді «Мій рідний край».
9. Дбати про відновлення дієздатності інституту української родини, про плекання християнських та національних морально-етичних цінностей. Активно протистояти алкоголізації нації.
10. Активізувати культурно-просвітницьку роботу, підтримати такі програми:
- Україна на новому шляху
 - Українська книжка – кожній родині
 - Українська книжка – українській дитині
11. Видати матеріали роботи Форуму.

Додаток № 9

Міжнародний проект «Україна й українці – цвіт нації, гордість країни»

• Для реалізації ідеї цього проекту Український видавничий центр (УВЦ) «Галактика-С» та Рада Старійшин створили Організаційний комітет, який звернувся з проханням до Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» долучитися до реалізації цього проекту.

Для відзначення та вшанування української еліти закордоння, яка здійснює вагомий вклад у розвиток й утвердження держави Україна у світі, Інститутом за три роки було запроповано 59 кращих синів і дочок зарубіжної української еліти (2008 р. – 35, 2010 р. – 14, 2011 р. – 10), які представлені у Книгах пошани «Україна й українці – цвіт нації, гордість країни» та нагороджені нагрудним знаком «Зірка «Патріот України», дипломами та вручені посвідчення і Книги пошани.

Нагороджено:

1. Мирославу Бучко (Таллінн, Естонія) – ветерана українського руху в Естонії, громадського діяча, поета

2. Павла Грода (Вінніпег, Манітоба, Канада) – президента Конгресу Українців Канади
3. Ольгу Каспрук (Берлін, Німеччина) – співачку, квітку української нації в Німеччині
4. Тетяну Лебединську (Санкт-Петербург, Росія) – члена Спілки письменників України
5. Антоніну Макаревич (Томськ, Росія) – заступника голови Центру української культури «Джерело»
6. Людмилу Млош (Берлін, Німеччина) – голову Центральної Спілки Українців в Німеччині
7. Ганну Сапсай (Мінськ, Білорусь) – заступника голови Товариства дружби «Білорусь-Україна», члена редакції українськомовної газети «Українець в Беларусі»
8. Алессандра Стоцького (Бразилія) – студента II курсу Національного університету «Львівська політехніка», спеціальність «Електромеханіка»
9. Анну Хранюк (Познань, Польща) – присяжного перекладача української мови при Міністерстві юстиції Республіки Польщі, члена Товариства Польща-Україна, організатора Фестивалів культури «Українська весна»
10. Тараса Чернегу (Астана, Казахстан) – заступника голови Асоціації «Українці Казахстану», головного редактора республіканського українського тижневика «Українські новини», голову українського культурного осередку «Ватра» міста Астани, заступника голови «Громадської ради» при Посольстві України у Казахстані.

Додаток № 10

Інші проекти

Книга про Україну для молоді Естонії

- Інститут тісно співпрацює з українською громадою Естонії. У 2011 році на прохання Віри Коник, голови Естонського Конгресу Українців, україністи Інституту спільно із видавничим підприємством «Світло і тінь» (президент – Василь Пилип'юк) працювали над книгою про Україну для молоді Естонії. Створення книги відбувалося у рамках проекту естонського фонду «Наші люди» – «Видання книг про народи, які живуть в Естонії».

Мета проекту – створити максимально об'єктивне та різнобічне уявлення про культуру, традиції, історію, цінності тих народів, які живуть в Естонії. Саме тому авторський колектив МІОКу (у складі Наталії Гумницької, Олесі Палінської, Ольги Пташник, Оксани П'ятковської, Богдана Сиванича, Оксани Туркевич, Галини Шміло) за загальною редакцією Ірини Ключковської та Ігоря Калинця підготував цікаві пізнавальні та інформативні матеріали про географію, історію, національні символи, свята, національний характер, імена, мову, науку та освіту, релігію, вірування та обряди, традиційне вбрання, страви, загалом про культуру і навіть почуття гумору українців.

Окремо висвітлюються українсько-естонські культурні взаємозв'язки. Книгу ілюструють неперевершені роботи львівського фотомитця, лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка Василя Пилип'юка.

Завдання книги – сформувати в естонських читачів гарне й об'єктивне враження про українців та Україну, сприяти зміцненню взаємного доброзичливого ставлення між естонцями та українцями.

Додаток № 11

- МІОК був співорганізатором загально-угорського конкурсу художнього читання українською мовою «Джерело». Для учасників та переможців конкурсу було придбано україномовну літературу, диски, плакати. У придбанні подарунків допомогли: видавництва «Каменярь», «Світ», ТзОВ «Світчадо», Благодійна організація «Фундація – Андрей».

- **Створено проект «Український Всесвіт»**

Інститут започаткував проект «Український Всесвіт», який передбачає створення електронної карти українських громад та організацій у світі з короткою інформаційною довідкою про їхню діяльність.

Створенням проекту ми хочемо показати, що Світове українство – це потужний демографічний, культурний, економічний ресурс України. Метою проекту є консолідація Світового українства та його зусиль для взаємодії.

- **Інтернет-сторінка, розділ «Шевченкіана»**

З нагоди наближення 200 річниці від дня народження Т. Г. Шевченка МІОК започаткував інтернет-сторінку, розділ «Шевченкіана». Мета – висвітлення інформації про перебіг приготувань, ювілейних заходів та святкувань, приурочених до ювілею Великого Кобзаря. У цьому розділі буде відображена актуальна інформація про підготовку до IV Міжнародного конгресу «Світове українство як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті», присвяченого 200-річчю з дня народження Тараса Шевченка, який відбудеться у серпні 2013 року.

Звертаємося до українських громад, освітніх закладів в Україні та зарубіжжі з проханням долучитися до наповнення цього розділу, інформуючи громадськість про заходи, які ви збираєтеся провести у рамках вшанування 200-ліття від дня народження Т. Шевченка, а саме:

- відкриття пам'ятників та пам'ятних знаків;
- проведення конференцій, круглих столів, семінарів;
- видання творів, перекладів, наукових чи популярних публікацій;
- проведення Шевченківських читань, концертів, виставок;
- колективні відвідини Канева та рідних місць Шевченка, музеїв в Україні і за кордоном;
- інші заходи.

Ваші матеріали та інформація про вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка будуть цікавими та корисними для українців у всьому світі і стануть добрим вкладом у скарбничку пам'яті Кобзаря. Інтернет – сторінка «Шевченкіана».

Побачила світ книга про Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою

- «МІОК 2005-2010: хроніка діяльності» – видання, яке надруковане у видавництві Львівської політехніки, висвітлює різноманітну і насичену діяльність за останні п'ять років Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою.

Це – унікальна просвітницька структура в новітній історії України, що діє у складі Національного університету «Львівська політехніка». Подібних закладів у нас не було й немає. Головне завдання МІОК – слугувати консолідації та єднанню світового українства, що присутнє зараз у сотні країнах світу.

У вступному слові до цього видання ректор Львівської політехніки професор Юрій Бобало так визначив головну місію Інституту: «Ми добре розуміємо, що для розбудови демократичної заможної України, для успішного розвитку вітчизняної науки, для утвердження позитивного образу нашої Батьківщини необхідні спільні зусилля, поєднання капіталу знань і можливостей українських громад як в Україні, так і за її межами. Саме це і покликаний робити МІОК».

У новій книзі-хроніці відтворено широку панораму налагодження партнерських взаємин між закордонним українством та незалежною Україною, містяться розповіді про численні заходи, проведені за останні роки Інститутом. Це – і зустрічі з видатними представниками української діаспори, і мистецькі акції – мистецькі виставки, презентації книжок, поетичні вечори, представницькі конференції та «круглі столи» на тему зміцнення зв'язків між українцями задля розвитку і розбудови Української незалежної держави.

- Працівники Інституту – автори наукових та методичних публікацій, учасники міжнародних наукових конференцій. Доповіді і виступи були опубліковані у збірниках матеріалів конференцій та інших виданнях. Звіт про наукову діяльність Інституту було представлено керівництву Національного університету «Львівська політехніка».

- В Інституті функціонує сайт www.miook.lviv.ua, на якому висвітлена діяльність нашої установи та розміщено 437 матеріалів різної тематики. За 2011 рік сайт відвідало понад 241 000 користувачів.

- Запроваджена розподілена файлова система (Distributed File System) – компонент Microsoft Windows, що використовується для спрощення доступу та управління файлами, фізично розподіленими по мережі. Розподілена файлова система спрощує доступ до файлів. Користувачі використовують єдиний мережевий ресурс для доступу до файлів, навіть якщо ці файли фізично знаходяться на різних серверах. Навіть якщо зміниться фізичне розташування цільової папки, це не вплине на доступ

користувачів до неї. Вони зможуть звертатися до папки як раніше, оскільки її видиме розташування не зміниться. Користувачам не потрібно підключати декілька дисків для доступу до своїх файлів. Крім того, завдання з обслуговування сервера, оновлення програм та інші, які зазвичай вимагають відключення сервера, можуть виконуватися без відключення користувачів від ресурсів

Розпочато реорганізацію IT-інфраструктури шляхом запровадження віртуалізації серверних платформ на базі технології HyperV. Технологія віртуалізації дає можливість створювати віртуальні робочі сервери з різним програмним забезпеченням і переносити їх на єдиний хост-сервер. При цьому на хост-сервері можуть розміщуватися декілька віртуальних серверів, робочих станцій, IT-пристосувань і т. п. Віртуальні сервери функціонують ізольовано і незалежно один від одного, можуть бути в лічені хвилини переміщені з однієї апаратної частини на іншу, об'єднуватися у віртуальні мережі або функціонувати як один вузол обробки інформації. Таке рішення дозволяє підвищити надійність і автономність IT-системи, забезпечити безперервність процесів, знизити енергоспоживання, підвищити ефективність використання обчислювальних ресурсів.

- Працівники Інституту протягом року готували різні матеріали до проведення проектів (афіші, запрошення, програми, переписка, друк статей, макетування, переписка, розсилка інформацій, наповнення бази даних тощо).

- Діяльність Інституту висвітлювалась у різних засобах масової інформації.
- Подяки

Додаток № 12